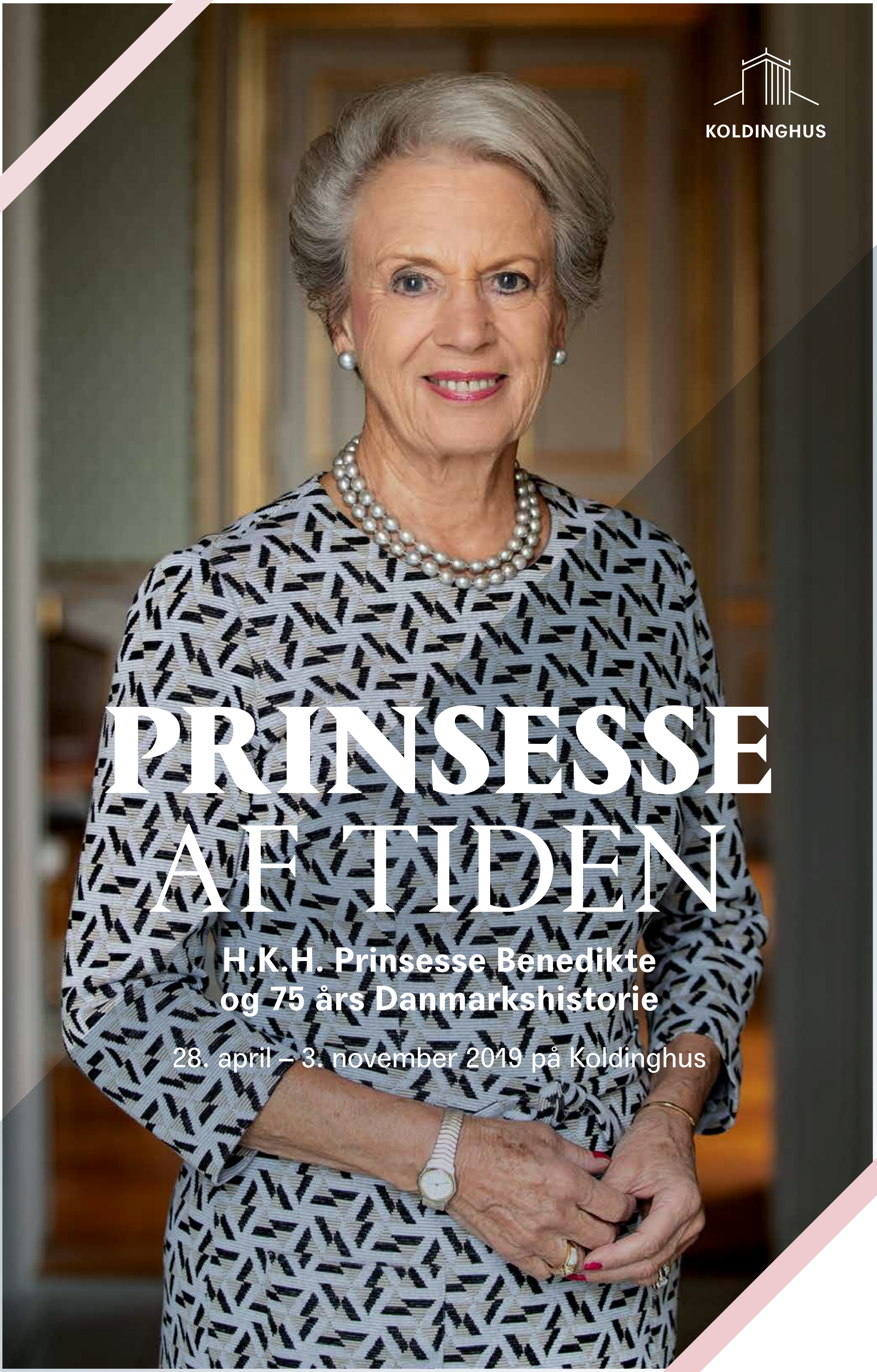

KOLDINGHUS

PRINSESSE AF TIDEN

H.K.H. Prinsesse Benedikte og 75 års Danmarkshistorie

28. april – 3. november 2019 på Koldinghus

PRINSESSE AF TIDEN

AF JANUS MØLLER JENSEN

H.K.H. Prinsesse Benedikte og Prins Richard foreviget sammen med familien og venner ved deres bryllup på Fredensborg Slot 3. februar 1968.

Den 29. april 2019 fylder protektor for Museet på Koldinghus, Prinsesse Benedikte, 75 år. Museet markerer begivenheden med særudstillingen ”Prinsesse af tiden. H.K.H. Prinsesse Benedikte og 75 års danmarkshistorie”. Udstillingen præsenterer genstande, film og fotos fra Prinsessens liv og virke og formidler centrale begivenheder og udvalgte temaer i de sidste 75 års danmarkshistorie.

Takkeliste
Koldinghus ønsker i forbindelse med udstillingen at takke:

Særlig tak (film)
H.M. Dronning Margrethe
H.K.H. Prinsesse Benedikte
H.H. Prinsesse Nathalie

Udlånere
H.K.H. Prinsesse Benedikte
H.H. Prinsesse Nathalie
Kongernes Samling
Spejdermuseet Holmen
Dansk Varmblod
Menigheden i Tasiilaq
Historisk Samling fra Besættelsestiden, Sydvestjyske Museer
Kasia Gasparski
Birgitte Holmsteen
Jeppe Dencker
Malene Helweg-Larsen
Mathias August Borg
Mathilde Førster
Ole Lynggaard Copenhagen
Bodil Binner
IOC – International Olympic Committee

Fonde og sponsorer
A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal
Arne V. Schleschs Fond
Augustinus Fonden
Den Kongelige Formidlingsfond
Elsass Fonden
Knud Højgaards Fond
Ole Kirk’s Fond
Toyota-Fonden
Fænø Gods
Mos Mosh
Toosbuys Fond

Tak til alle Prinsesse Benediktes danske og internationale protektioner og de organisationer og foreninger, hvor hun er æresmedlem eller formand.

Samarbejdspartnere
Særlig tak til:
Spejderorganisationerne
Dansk Varmblod (formand Jan Pedersen og direktør Casper Cassøe)
Laugenes Opvisning ved Johnny Wichmann (oldermand for Skrædderlauget)

Koldinghus er et enestående historisk monument i Danmark både som kongeslot og museum, der rummer fortællingerne om et af verdens ældste stadig eksisterende monarkier. Det er en stor ære og glæde at kunne fejre vores protektor Prinsesse Benedikte på hendes 75-års fødselsdag med en unik særudstilling, der både er en markering af den store begivenhed og samtidig fortæller 75 års danmarkshistorie med Prinsessen som katalysator og prisme for de historier og tematikker, som bliver trukket frem og undersøgt i udstillingen.

Prinsessen vil gennem en række videoinstallationer også selv komme til orde og give sin personlige vinkel på udstillingens hovedtemaer. Udstillingen sætter nye perspektiver på historien – både Prinsessens, Kongehusets og vores. Det har været et stort privilegium at mærke den positive tilgang, hvormed Prinsesse Benedikte har mødt kurator Thomas Thulstrup og Koldinghus. Der skal derfor lyde en stor tak til Prinsessen for beredvilligt at stille op til interviews og ikke mindst for lån af de mange genstande, som hun har stillet til rådighed for udstillingen.

Se Prinsessens brudekjole

I udstillingen får de besøgende, gennem et udvalg af Prinsessens personlige brugs- og beklædningsgenstande mulighed for at komme helt tæt på Prinsessens egen historie. Udover gallakjoler, smykker og ordenstegn bliver også Prinsessens brudekjole fra 1968 udstillet. Den repræsenterer ikke alene ægteskabet mellem Prinsessen og den tyske Prins Richard, men samtidig er kjolen også et stærkt symbol på en afspænding i det dansk-tyske forhold, som stadig sidst i 1960’erne og begyndelsen af 1970’erne var præget af den tyske besættelse af Danmark under 2. verdenskrig.

Den fire etager store ruinsal på Koldinghus danner rammen om udstillingen. Hver etage behandler et centralt tema, som har været omdrejningspunkt i Prinsessens liv og virke – lige fra prinsesserollen til det store protektionsarbejde, som hun gennem årene har udført for en lang række nationale og internationale organisationer inden for bl.a. spejderbevægelsen, ridesporten og handicap- og sundhedsorganisationer.

Udstillingen præsenterer ikke bare 75 års danmarkshistorie. Gennem særligt udvalgte genstande og et omfattende fotoudvalg fra bl.a. Kongehusets egne private fotoalbummer, får vi et sjældent indblik i den livsopgave, som Prinsesse Benedikte blev født til – nemlig at være Prinsesse til Danmark. Udstillingen viser, hvordan hun gennem livet med et dybfølt personligt engagement og stor professionalisme har løftet denne opgave og derigennem støttet sin søster, Hendes Majestæt Dronningen, i dennes livsgerning. Sammen spiller de en vigtig rolle for monarkiets fortsatte relevans i et moderne demokrati.

Hverken udstillingen eller denne avis havde kunnet realiseres uden stor støtte og opbakning fra mange sider. Der skal derfor lyde en stor tak til Kongehuset, Dronningen, Prinsesse Benedikte og Prinsesse Nathalie, de mange protektioner og foreninger, der beredvilligt har stillet op, ikke mindst Dansk Varmblod, spejderorganisationerne, Laugenes Opvisning og de mange andre, der har gjort det muligt at skabe den store udstilling. Vi ønsker alle en god oplevelse både med læsningen og med udstillingen.

PLIGTEN
FREM FOR ALT

I en åbenhjertig samtale mellem H.K.H. Prinsesse Benedikte og udstillingens kurator, Thomas C. Thulstrup, beskriver Prinsessen sin barndoms opvækst og dens betydning for, hvordan rollen som Prinsesse til Danmark i nu 75 år er blevet forvaltet.

AF THOMAS C. THULSTRUP

Under besættelsen, den 29. april 1944, kom H.K.H. Prinsesse Benedikte til verden på Amalienborg Slot. Således var hun det andet barn af det daværende kronprinspar, Kronprins Frederik og Kronprinsesse Ingrid. Fire år tidligere var Prinsesse Margrethe kommet til verden, og to år senere blev Prinsesse Anne-Marie født.

De ellers så traditionsbundne salutskud fra Sixtusbatteriet udeblev på grund af krigen. Det ville modstandsbevægelsen dog ikke finde sig i, så på trods af krigen sørgede modige modstandsmænd og kvinder for 21 salutskud ved at sprænge et tilsvarende antal salutbomber i Ørstedsparken. En ny prinsesse var kommet til verden. Og krig eller ej, det skulle markeres behørigt.

I mediernes søgelys

Prinsessens barndom og opvækst var i høj grad præget af den forandring af Kongehuset, som fandt sted med Prinsessens forældre. Fokus blev nu i høj grad rettet mod kongefamilien som familie – idealfamilien, hvor også børnene kom mere i centrum. Prinsessen og hendes søstre var således de første kongelige børn, som voksede op i mediernes søgelys.

Prinsesse Benedikte: *Vores barndom blev så vidt det overhovedet var muligt forskånet for netop mediernes søgelys, i hvert fald i det daglige. Det er klart, at når vi var ude med vores forældre, så var der jo fotografer. Jeg kan da godt huske, at vi som børn ikke syntes, det var særligt morsomt at blive set på og peget ad. Det brød vi os ikke om. Vi følte os som børn – ligesom vores kammerater var, og andre venner var det. Og vi ville ikke have, at der skulle gøres nogen særligt stads ud af os.*

Mine forældre, måske mest min far, prøvede at få os til at få et lidt afslappet forhold til det. "Se nu søde ud, smil nu derhen, I må gerne vinke derhen". Som børn blev vi jo nødt til at gøre det, fordi vores forældre sagde det, men det forekom ikke voldsomt naturligt. Det var mest om sommeren, når vi var ude at sejle med Dannebrog og var rundt og besøge købstæder. Det var en god læretid. Vi lærte, hvordan vi skulle gøre. Det tænker jeg tilbage på som en morsom tid. Når vi så kom tilbage på Dannebrog, snakkede vi om, hvad der var sket i dagens løb. Hvordan vi nu skulle gå bag vores forældre, se pæne ud, vi måtte ikke gøre det ene og andet, vi skulle tage imod blomster, hvis det var blomster, vi fik, og vi skulle tage imod chokoladeæsker. Ja, dengang fik børn chokoladeæsker. Når vi så kom på Dannebrog, var der ingen, der kunne se os mere. Så løb vi rundt og dansede og hoppede og var absolut os selv efter at have skullet være meget ordentlige.

Pligten – den røde tråd

At være født ind i en familie som kongefamilien forpligter. Og der var altid fokus på det ansvar og den pligt, der fulgte med.

Prinsesse Benedikte: *Qua det at jeg er vokset op i den familie, jeg nu er vokset op i, har pligten betydet enormt meget, og den har været en rød tråd gennem mit liv. Pligten frem for alt. "Pligten frem for alt" var jo også min morfar, Kong Gustav 6. Adolf af Sveriges, valgsprog – det har vi hørt rigtig mange gange. Det var noget, der betød meget for min mor. Man havde en pligt, og dermed også en pligt til at opføre sig anstændigt. Ikke kun over for sin familie, men også over for alle de mennesker, man møder til hverdag eller til fest. Pligten må dog aldrig blive så voldsom, at den bliver en byrde. Den måtte ikke blive en tung byrde. Pligten skulle være en glæde. En glæde at måske kunne gøre noget for andre mennesker. Men alting kom jo langsomt ind i hele mine forældres måde at være på og opdrage os på.*

Prinsesse til Danmark

Den 20. april 1947 døde Prinsessens farfar, Kong Christian 10., og hendes far besteg tronen som Kong Frederik 9. Seks år senere med Grundlovsændringen den 5. juni 1953 trådte tronfølgeloven af 27. marts samme år i kraft, således at der blev indført kvindelig arvefølge. Prinsesse Benedikte blev dermed nummer to i tronfølgen efter sin søster, Prinsesse Margrethe. Prinsessens titel ændrede sig hermed fra Prinsesse af Danmark til Prinsesse til Danmark.

Prinsesse Benedikte: *Der var ingen lærebøger i forhold til rollen som prinsesse. Det er vel det, man kalder learning by doing. Det er måske den allerbedste måde. Vi så jo op til vores forældre, og derfor så vi, hvad de gjorde, og så prøvede vi at gøre det samme. Og så lærer man jo på den måde, hvordan man skal tage tingene. Min far var meget bevidst om, at man skulle være naturlig. Det var han selv, og det var meget vigtigt for ham, at vi også skulle agere på en kontrolleret, ja – men naturlig måde.*

Ægteskab med forbehold

Prinsesse Benedikte mødte i 1966 sin fremtidige mand, den tysk-svenske Prins Richard til Sayn-Wittgenstein-Berleburg, og parret blev gift den 3. februar 1968 på Fredensborg Slot. Sammen fik de Prins Gustav, Prinsesse Alexandra og Prinsesse Nathalie.

Da Prinsessen blev gift, var der grundet Prinsessens plads i arvefølgen, tilknyttet en lang række forbehold til Kongens samtykke. Blandt andet at Prinsessen skulle tage permanent ophold i Danmark, hvis hun blev nærmeste arving til tronen, hvilket også gjaldt for Prins Richard, som tillige skulle ansøge om dansk indfødsret. Balancen mellem Prinsessens pligt over for Danmark på den ene side, og på den anden side over for sin mand som Prinsesse til Sayn-Wittgenstein-Berleburg, har Prinsesse Benedikte håndteret med stor professionalisme.

Prinsesse Benedikte: *Det var udtrykkeligt min fars ønske, og det var også min storesøster, nu Dronningens, ønske, at jeg skulle forblive i tronfølgen, med de pligter, som dermed følger med. Og det accepterede min mand helt fra starten. Han lærte hurtigt også Danmark at kende. Qua at være halvt svensk – hans mor var jo svensk, så han har jo boet meget i Sverige og holdt meget af Sverige. Det var jo mit meget store held, at han kendte og holdt så meget af Skandinavien. Og han blev også her modtaget med åbne arme. Hans humor var måske i virkeligheden mere danskpræget end svenskpræget. Danskerne og han fandt hinanden meget tidligt. Blandt andet qua det, at han var vældig glad for jagt – og vi kom jo her meget om efteråret rundt omkring i Danmark for at gå på jagt. Her mødte han mange danskere. Han havde meget nemt ved at tale med klappere, skytter og hvem det ellers måtte være, der havde ansvar for de forskellige jagter. Det faldt ham enormt naturligt at få en lille snak her og en lille snak der. Og dermed lærte han Danmark at kende og satte også vældig stor pris på Danmark, selvom han havde sit virke på sit gods nede i Tyskland. Vi havde hvert vores arbejdsfelt. Jeg accepterede hans og respekterede det – og ligeså gjorde han med mit.*

Opgaven som prinsesse

Fra blandt andet sin mor, Dronning Ingrid, har Prinsesse Benedikte arvet en helt exceptionel pligtfølelse, og hun er blevet opdraget til at yde sit bedste for Danmark. Med et stort, dybfølt personligt engagement og en særlig professionalisme har Prinsesse Benedikte gennem livet løftet denne opgave. Om sin vigtigste opgave i dag udtaler hun:

Prinsesse Benedikte: *I dag er det i virkeligheden direkte – også indirekte – at støtte Dronningen. Og det kan jeg jo gøre på rigtig mange måder. Det er min allerfornemmeste opgave.*

ET LYS I EN MØRK TID

Hun blev født i et af danmarkshistoriens mørkeste kapitler. Prinsesse Benedikte kom til verden under besættelsen i 1944 og blev således et nationalt lyspunkt for danskerne i en svær tid.

AF STEEN ROSENVINGE LUNDBYE

”Lad Dagens glædelige Begivenhed blive et Tegn for os – et Forårstegn mod lysere Tider, om Frihed for Land og Folk, om Arbejde og Fred for os alle! Større Forhåbninger er aldrig stillet ved et lille barns Vugge”.

Sådan lød det på en løbeseddel fra det illegale blad Danske Tidende fra den 30. april 1944. Citatet refererer til fødslen af H.K.H. Prinsesse Benedikte den 29. april 1944 under den tyske besættelse af Danmark. Danmark havde på daværende tidspunkt været besat af tyskerne i over fire år.

I løbet af de fire år blev forholdet mellem den tyske besættelsesmagt og den danske befolkning gradvist værre og værre. I august 1943 opløste den danske regering sig selv, hvorefter den tyske besættelsesmagt indførte militær undtagelsestilstand i Danmark, hvilket bl.a. medførte, at sabotører kunne idømmes dødsstraf. Senere samme år kom det hemmelige tyske politi Gestapo til landet, og den væbnede modstand mod besættelsesmagten blev optrappet. Som et svar på den stigende modstand beordrede Hitler i begyndelsen af 1944 en række terroraktioner mod den danske befolkning. Det overraskende her var, at de ofte blev udført af danske landsmænd i Gestapos tjeneste.

Gestapo på Koldinghus

Det frygtede Gestapo fik hovedkvarter i København med regionale kontorer i Aarhus, Aalborg, Odense og Kolding. I Kolding flyttede Gestapo ind i Staldgården på Koldinghus den 9. oktober 1943 og oprettede her sit hovedkontor for Sønderjylland. I Gestapos kontorer på Staldgården blev der bl.a. foretaget brutale afhøringer af de tilfangetagne danskere, som tyskerne mistænkte for at have deltaget i modstandsarbejdet rettet mod den tyske besættelsesmagt. I dag kan man stadigvæk se spor efter Staldgårdens mørke fortid, hvis man går ind i Koldinghus’ billetsalg og låner nøglen til Zelle II. Den dag i dag fremstår cellen, som den gjorde, da Gestapo i al hast rømmede Staldgården efter befrielsen i maj 1945. På væggene i Zelle II kan vi stadigvæk se mange citater og navnetræk ridset ind i de gamle pudsede vægge fra de modstandsfolk, der sad indespærret i cellen.

En prinsesse blev født

Der er ingen tvivl om, at Danmark i begyndelsen af 1944 var på vej ind i den mørkeste tid under besættelsen. Fremtidsudsigterne var sorte, og det danske samfund var på randen af opløsning. I storbyerne oplevede befolkningen jævnligt store sabotageaktioner rettet mod tyske interesser og modsvarende schalburgtager – tyske hævnaktioner – som blev rettet mod danske interesser. Læg dertil nedskydninger, likvideringer og hyppige luftalarmer, så begynder man at forstå, hvor mørk en tid, besættelsens sidste tid var i Danmark. Så meget desto vigtigere var det også med de små holdepunkter af lys i mørket.

Et af lyspunkterne for befolkningen i denne mørke tid blev Kongehuset, og den stolthed og passive modstand mod besættelsesmagten, som blev personificeret gennem Kong Christian 10.s daglige rideture gennem København. Kongen blev et samlende nationalsymbol, og da Kronprins Frederik og Kronprinsesse Ingrid fik deres anden datter i april 1944, var det nærmest givet på forhånd, at den lille ny prinsesse skulle blive udråbt som et håb for fremtiden – hun var et lys i mørket.

Bag pigtråd og spanske ryttere lavet i træ holdt Gestapo til på Koldinghus Staldgård helt frem til den 4. maj 1945.
Foto: Kolding Stadsarkiv/Kaj H. Baagø

Den 16. september 1944 blev Kolding Folkeblads trykkeri i Jernbanegade ødelagt ved en schalburgtage-aktion. Ved aktionen mistede tre Kolding-borgere livet.
Foto: Kolding Stadsarkiv/Niels Lisberg

ET ÆGTESKAB PÅ BETINGELSER

Det var ikke uden bekymringer, da Prinsesse Benedikte og Prins Richard i 1967 blev forlovet. Udover en række krav fra statsrådets side, så var 2. verdenskrig stadig en del af danskernes bevidsthed. For hvordan ville befolkningen mon reagere på ægteskabet mellem en dansk prinsesse og en tysk prins?

Prinsesse Benedikte og Prins Richard blev gift den 3. februar 1968 på Fredensborg Slot.
Foto: H.M. Dronningens Håndbibliotek/Rigmor Mydtskov

AF MICHAEL NOBEL JAKOBSEN

Ændringen af tronfølgeloven i 1953 havde ikke kun konsekvenser for vores nuværende dronning, men også for hendes søster Prinsesse Benedikte. For at bevare sin plads i arvefølgen blev der opstillet en række betingelser i forbindelse med statsrådets samtykke til Prinsessens indgåelse af ægteskab med den tyske Prins Richard til Sayn-Wittgenstein-Berleburg i 1968. Betingelserne skulle opfyldes i tilfælde af, at Prinsesse Benedikte pludselig skulle blive den nærmeste arving til tronen. Hverken før eller senere har statsrådet kun givet et betinget samtykke til et royalt ægteskab. De forpligtelser og begrænsninger, som lå i Prinsessens fortsatte plads i den danske arvefølge, var fra begyndelsen med til at præge ægteskabet på godt og ondt.

Betinget samtykke

Som følge af sit ønske om at indgå ægteskab med den tyske Prins Richard til Sayn-Wittgenstein-Berleburg måtte såvel Prinsesse Benedikte som Prins Richard acceptere, at man i statsrådet stillede en række betingelser for sit samtykke til ægteskabet: Bl.a. skulle Prinsesse Benedikte, såfremt hun blev nærmeste arving til tronen, øjeblikkeligt flytte til Danmark. Samme betingelse blev stillet til Prins Richard, som desuden skulle søge om dansk statsborgerskab. Derudover var der krav til kommende børn og efterkommere, som ville opretholde arvekravet til tronen.

STATSRÅDETS BETINGELSER

- Prinsesse Benedikte skal optage permanent ophold i Danmark, såfremt hun skulle blive den nærmeste arving til tronen (det ville hun principielt være blevet i 1972, hvis ikke Kronprinsen og Prins Joachim var blevet født).

- Prins Richard skal såfremt ovenstående situation opstår, i overensstemmelse med den af ham afgivne hensigtserklæring, tage permanent ophold i Danmark og søge om dansk statsborgerskab.

- Eventuelle børn af ægteskabet og efterkommere af disse skal, såfremt arvekravet til tronen skal opretholdes:
  - Tage permanent ophold i Danmark:
    - på det tidspunkt, hvor vedkommende er den nærmeste arving til tronen.
    - Og ikke senere end når vedkommende når den lovbestemte undervisningspligtige alder.
  - Søge dansk statsborgerskab, når vedkommende når myndighedsalderen.

Socialdemokraten Gustav Heinemann var tysk forbundspræsident fra 1969-1974.
Foto: Wikimedia Commons

Den 27. juni 1967 blev forlovelsen mellem Prinsesse Benedikte og Prins Richard stadfæstet i statsrådet. Statsrådet bestod af den socialdemokratiske regering ledet af statsminister Jens Otto Krag, forrest til venstre.
Foto: Scanpix/Elfelt

Til trods for bekymringerne for Prinsesse Benediktes ægteskab med Prins Richard, opbyggede Dronning Ingrid et tæt forhold til sin svigersøn.
Foto: H.M. Dronningens Håndbibliotek

Statsrådets betingede samtykke er enestående i dansk historie, og noget lignende er hverken set før eller siden. Situationen var affødt af et ønske fra både kongen, tronfølgeren og regeringen om, at Prinsesse Benedikte bevarede sin plads i tronfølgen, selvom hun blev gift med en tysk fyrste. Prinsesse Margrethe stod først selv til at blive gift, og havde endnu ingen børn. Kongen forsøgte derfor at imødekomme betingelserne ved at tilbyde Prins Richard en dansk prinsetitel og ville have, at han og Prinsesse Benedikte skulle bo i Danmark. Men Prins Richard havde imidlertid ingen intention om at forlade Berleburg, som havde været i slægtens eje i århundreder, så han afviste kongen.

Bekymringer uden grund

Det var dog ikke uden bekymring og panderynker, da Frederik 9. i 1967 indstillede sin mellemste datter, Prinsesse Benediktes, forlovelse med Prins Richard til godkendelse i statsrådet. Forud var nemlig gået en del forhandlinger og hovedbrud i den kongelige familie. For hvordan ville befolkningen reagere på ægteskabet mellem en dansk prinsesse og en tysk prins? Skyggerne fra 2. verdenskrig og besættelsen prægede endnu mange danskeres holdning til Tyskland, og at Prins Richards far havde været i tysk tjeneste under krigen, bidrog ikke just til at berolige især Dronning Ingrids bange anelser. De bange forudanelser skulle dog vise sig ubegrundede, da den ligefremme, lune og humoristiske prins hurtigt vandt danskernes sympati. Ægteskabet blev et billede på den opblødning i forholdet til Tyskland, som spredte sig over hele Europa sidst i 1960'erne, og var måske i Danmarks tilfælde ligefrem med til at fremme processen. I hvert fald blev Prins Richard dekoreret med den tyske forbundsrepubliks fortjenstorden af den tyske forbundspræsident Heinemann med netop denne begrundelse under det første officielle tyske statsbesøg i Danmark efter besættelsen i 1970.

Udfordringerne i et kongeligt ægteskab

Prinsesse Benediktes rolle i Kongehuset har først og fremmest været at støtte og hjælpe sin far og siden sin søster Dronning Margrethe som regenter. I mange år var en af de centrale opgaver at fungere som vikarierende statsoverhoved – altså som såkaldt rigsforstander, når regenten var på rejse i udlandet.

Allerede i 1969 skabte netop Prinsessens position i arvefølgen til den danske trone og funktionen som rigsforstander politisk debat, da Prins Richard ønskede at stille op til kommunalvalget i Berleburg for CDU. Særligt De Radikale var bekymrede og mente, at Prinsessen ikke længere kunne optræde som rigsforstander, hvis Prins Richard blev valgt, med henvisning til at det danske kongehus ikke optrådte politisk og slet ikke partipolitisk. Sagen vakte også en del skriverier i de danske aviser, men tonen forholdt sig hos langt de fleste lettere ironisk til De Radikales store bekymring. Prins Richard blev ikke valgt, og situationen blev ikke reel, men debatten viste grænserne for de kongeliges personlige udfoldelsesmuligheder.

Igennem årene har Prinsesse Benediktes pligter i Danmark og Prins Richards arbejde med godsdriften i Berleburg betydet, at parret ofte i længere perioder har været adskilt. Det har mere end én gang givet anledning til rygter om et ulykkeligt ægteskab og forestående skilsmisse i formiddagsaviserne og sladderpressen. På trods af rygter og spekulationer i pressen holdt de to sammen, indtil Prins Richard døde i 2017.

BAD BERLEBURGS BORGMESTER: **EN ÆRE AT HAVE EN PRINSESSE I BYEN**

Borgmester i Bad Berleburg, Bernd Fuhrmann, understreger, at Prinsesse Benedikte lever meget beskedent. Og byens borgere kan se hende både gøre sine indkøb på markedet og andre ærinder i Bad Berleburg.

Prinsesse Benedikte er en helt naturlig del af gadebilledet i den tyske by Bad Berleburg, lyder det fra byens borgmester. Nok er hun dansk prinsesse og tilhører fyrstehuset Sayn-Wittgenstein-Berleburg, men hun har begge fødder solidt plantet på jorden. Det er noget, tyskerne kan lide.

AF PEDER BJERGE

Prinsesse Benedikte er mere end en dansk kongelig. Som Prinsesse af Sayn-Wittgenstein-Berleburg er hun også en del af den tyske adel. Og da den danske Prinsesse i 1968 giftede sig med Prins Richard, den 6. prins af fyrstehuset, flyttede hun til sin svigerfamilies hovedsæde, Schloss Berleburg, i delstaten Nordrhein-Westfalen. Et slot og et fyrstehus, der har været en del af Bad Berleburg i århundreder.

”For os er der noget ganske særligt over at have en prinsesse her i byen. Det er en ære for en by som Bad Berleburg. Slottet præger naturligvis vores bybillede og trækker også mange gæster til. Men vi er som beboere her i byen også stolte af det uden at gøre et stort ståhej ud af det i hverdagen,” fortæller Bernd Fuhrmann, der er Bad Berleburgs borgmester.

Lever beskedent i Bad Berleburg

I den tid Prinsesse Benedikte har boet i byen sammen med sin familie, har tingene egentlig ikke ændret sig meget, mener borgmesteren.

”Fyrstefamilien har altid levet meget beskedent uden de store trommehvirvler. Ganske som man hører, at den øvrige danske kongefamilie lever i Danmark. Man kan sige, at de er helt nede på jorden,” siger Bernd Fuhrmann og peger på, at indbyggerne er vant til at se Prinsessen på vej på indkøb i sin bil og andre dagligdagsærinder.
”Og det er med til at give en vis respekt på grund af hendes nærvær. Hun har altid været meget interesseret i, hvordan det går indbyggerne her i Bad Berleburg,” siger Bernd Fuhrmann.

Har optrådt ordentligt

Ifølge lektor Karl Christian Lammers fra Saxo-Instituttet på Københavns Universitet har huset Sayn-Wittgenstein-Berleburg formået at holde respekten om sit navn i modsætning til mange andre adelige familier i den tyske republik. Det skyldes en helt særlig ting.

”Huset Sayn-Wittgenstein-Berleburg har optrådt ordentligt i forhold til deres lokalsamfund og jordbesiddelser,” siger han og peger på, at den tyske adel efter at have mistet sine privilegier med Weimar-republikkens indførelse i 1919 alligevel lever videre med retten til at bære deres titler som f.eks. prins, hertug eller greve. Men som oftest lever den tyske adel efter egne normer afgrænset fra det øvrige samfund i modsætning til i England, hvor visse adelige familier har en politisk rolle med retten til at sidde i det engelske parlaments overhus.

”Med familien Sayn-Wittgenstein-Berleburg som en undtagelse lever adelen i Tyskland ubemærket, mens enkelte er kendt for skandaler i boulevardpressen. En del i det tidligere Vesttyskland har bevaret deres store jordbesiddelser, mens de adelige i det gamle DDR mistede dem. Men i dag spiller adelen ikke nogen særlig rolle politisk, selv om man indimellem kan se en prins af Hannover omtale sig selv som kongelig,” siger Karl Christian Lammers og tilføjer: “Det er der dog ingen, der tager alvorligt.”

Prinsesse Benedikte udviser stor interesse i lokalsamfundet i Bad Berleburg, siger byens borgmester Bernd Fuhrmann. Her ses borgmesteren og Prinsessen (i midten) ved et musikarrangement på Schloss Berleburg i Bad Berleburg.

Interessen for blomster har Prinsesse Benedikte arvet fra sin mor, Dronning Ingrid.
Foto: Scanpix/Allan Moe

Dronning Ingrids far, den svenske Kronprins Gustav 6. Adolf, besøgte kort efter befrielsen sin datter og svigersøn i Danmark, og så her for første gang den lille Prinsesse Benedikte.
Foto: Scanpix

ARVEN FRA DRONNING INGRID

Prinsesse Benedikte har arvet sin mors store pligtfølelse over for den livsgerning, hun har påtaget sig som Prinsesse til Danmark. Siden 2001 har Prinsessen ligesom de øvrige voksne kongelige i arvefølgen modtaget årpenge – men indtil da har hun passet sine mange forpligtelser i Danmark uden støtte fra den danske stat.

AF MICHAEL NOBEL JAKOBSEN

”Æblet falder ikke langt fra stammen.” Sådan lyder det gamle mundheld om, at børn ofte kommer til at ligne deres forældre på den ene eller den anden måde. H.M. Dronning Margrethe og H.M. Dronning Anne-Marie har da også ofte udtalt, at H.K.H. Prinsesse Benedikte er den af de tre søstre, som både af udseende og af sind ligner deres mor mest. Særligt Prinsessens perfektionisme, store organisationstalent og pligtfølelse er egenskaber, som i særlig grad også har kendetegnet Dronning Ingrid. Som alle andre børn spejlede Prinsesse Benedikte og hendes søstre sig også i deres forældre – og i særlig grad deres mor. Det var ”learning by doing”, som Prinsessen selv har udtrykt det, og man kan betragte de tre søstres opvækst som en læretid, hvor kongeparret gradvist introducerede børnene til det ansvar og de opgaver, som med tiden ville blive deres.

Da Dronning Ingrid døde i år 2000, overtog Prinsesse Benedikte en række af sin mors opgaver – bl.a. flere protektioner. Med begrundelse i netop overtagelsen af mange af moderens opgaver blev Prinsesse Benedikte med Folketingets samtykke i 2001 tildelt årpenge fra den årlige statsydelse til Dronning Margrethe. Et beløb, der i 2017 udgjorde 1.202.659 kr. og går til transportudgifter, lønudgifter til sekretærbistand og andre udgifter forbundet med ophold i Danmark.

”Pligten frem for alt”

Der påhviler medlemmerne af Kongehuset en særlig skæbne, nemlig den at være i stand til at sætte sig selv i anden række og pligten over for Danmark og det danske folk foran alt andet. Som kongelig bliver man født til en særlig position i samfundet, og med denne position følger også forpligtelsen til at overtage og udfylde bestemte roller fra tidligere generationer. En pligt, der ikke er blevet mindre i vores moderne demokrati, hvor folk har en klar forventning til de kongeliges optræden, og hvor medierne søgelys konstant er rettet mod dem.
For Dronning Ingrid betød pligt og ansvar utrolig meget. ”Pligten frem for alt” var hendes fars, den svenske Kong Gustav 6. Adolfs valgsprog – et valgsprog, hun selv levede efter og gav videre til sine døtre.

Prinsesse Benediktes mange års tjeneste for Danmark vidner om en ganske exceptionel pligtfølelse. Siden hun blev gift i 1968 og flyttede til Berleburg, har hun flere gange om måneden forladt familien i Berleburg for at passe sine forpligtelser i Danmark, og helt frem til 2001 uden at være på Kongehusets ”lønningsliste”.

Årpenge eller ej?

Statsydelsen til Kongehuset er noget, der bliver diskuteret herhjemme med jævne mellemrum, og der er delte meninger om beløbets størrelse og berettigelse. Senest er det blevet meldt ud, at kun Kronprinsparrets ældste søn, den kommende tronarving, Prins Christian, kan forvente at få statsstøtte. Resten af de kongelige børn må forsørge sig selv. Det kan forekomme rimeligt, men man må også stille sig selv det spørgsmål, om man så stadig kan forvente, at de øvrige kongelige børn kan og vil påtage sig den pligt og det ansvar, som Prinsesse Benedikte i sin generation har gjort? For kan man bede mennesker om at skabe et liv for sig selv og samtidig forvente, at de stiller op og udfylder en rolle i offentlighedens interesse?

Som andre københavnske familier tog den kongelige familie også en gåtur gennem byen. Her ses de i Amaliegade på vej hjem til Amalienborg.
Foto: Scanpix

KRONIK

DENGANG KONGEHUSET BLEV **FOLKEEJE**

Da Prinsesse Benedikte blev født i 1944, var det danske kongehus under forvandling. Kongen havde endegyldigt mistet sin politiske magt, og børnene blev en vigtig del af Kongehusets officielle ansigt udadtil.

AF MICHAEL NOBEL JAKOBSEN

I begyndelsen af 1900-tallet var der ikke meget, der tydede på, at Christian 10. mod slutningen af sit liv skulle blive en national samlingsfigur og nyde en voldsom folkelig popularitet. I 1920 demonstrerede tusindvis af mennesker nemlig på Amalienborg Slotsplads mod Christian 10., da han imod Folketingets flertal afskedigede Zahle-regeringen i håb om at udløse et folketingsvalg, der kunne give flertal for at indlemme Flensborg i Danmark.

Kongens afskedigelse af regeringen var i De Radikales og Socialdemokratiets øjne et klart brud på den folketingsparlamentarisme, som havde været det styrende princip for regeringsmagten siden 1901. Og avisen "Social-Demokraten" tøvede da heller ikke med at beskylde Kongen for at have begået statskup. Det komplicerede politiske drama, der siden er blevet kaldt Påskekrisen, fandt imidlertid en mindelig løsning ved Thorvald Staunings indtræden på den storpolitiske scene.

Politisk betød Påskekrisen, at det fremadrettet var umuligt for Kongen at handle imod en siddende regering. Christian 10. havde da også lært lektien og støttede fremover loyalt op om den siddende regerings politik – en regering som fra 1929-1942 var ledet af Thorvald Stauning, der havde vist velvilje over for Kongen under Påskekrisen.

Fra politisk indflydelse til samlingspunkt

Selvom Kongens folkelige popularitet havde fået et skud for boven under Påskekrisen, vandt han allerede i juli måned 1920 en del af den tabte popularitet tilbage. Da han ridende på en hvid hest krydsede grænsen til det genforenede Nordslesvig eller Sønderjylland, var det ikke som før 1864, som slesvigsk hertug, men nu som national dansk konge. Christian 10. på den hvide hest blev hurtigt symbolet på den nationale genforening, og det pegede frem mod den folkelige popularitet, som Kongen opnåede under besættelsen.
I løbet af besættelsesårene var der opstået en dyb splittelse i det danske samfund, men gennem sin ageren i krigsårene, hvor især Kongens daglige rideture gennem Københavns gader fik en særlig symbolværdi, blev Kongen den samlingsfigur, som både frihedskæmperne og samarbejdspolitikkens fortalere kunne identificere sig med. På intet tidspunkt har den nationale dyrkelse af Kongen og Kongehuset været større end i årene omkring Befrielsen i 1945. Kongens vigtigste funktion var således ikke længere politisk, men som national samlingsfigur.

Massemedierne og den kongelige kernefamilie

Allerede før besættelsen var interessen for det kongelige familieliv voksende, og da Kronprinsparret Frederik og Ingrid fik de tre små prinsesser, Margrethe, Benedikte og Anne-Marie, eksploderede den folkelige interesse. En interesse, som det voksende mediebillede i Danmark ikke var sene til at reagere på.

Interessen for det kongelige familieliv udsprang af idéen om kernefamilien, som blev danskernes familieideal i tiden efter besættelsen. Og efter tronskiftet i 1947 indtog den "unge" kongefamilie rollen som hele Danmarks ideelle kernefamilie. Man inviterede journalister og fotografer indenfor og lod sig se og fotografere sammen i både familiesituationer og ved officielle arrangementer. Særligt de tre prinsesser nød stor bevågenhed, og pressen var med ved store og små begivenheder i familiens liv.

For Kongehuset var der stor popularitet og brandingværdi i at stille op som rollemodeller og tilfredsstille befolkningens nysgerrighed. På Amalienborg var de klar over den symbolske værdi, der f.eks. var i, at de små prinsesser var med, når de rejste rundt på sommertogter i Danmark eller modtog fremmede statsoverhoveder på officielt besøg.
Omvendt skal der ikke herske tvivl om, at kongefamilien også indadtil levede et liv, som langt hen ad vejen spejlede den danske kernefamilie. Balancegangen var samtidig at bevare en tilpas værdighed og distance for ikke at udviske kongefamiliens særegne status, der rækker mange hundrede år tilbage i historien.

Og her ligger der en helt central pointe, som både er Kongehusets eksistensberettigelse og store udfordring. De kongelige skal på en gang spejle det samfund, de lever i, så befolkningen kan identificere sig med dem – samtidig med at distancen og skæret af det ophøjede og kulturarvsbærende i selve Kongehuset som institution skal bevares. Det er netop denne udfordring, som hver generation i Kongehuset må tage op, for at det konstitutionelle monarki også i fremtiden har relevans for det danske folk.

På sine daglige rideture gennem København i besættelsens første år blev Christian 10. ofte fulgt på sin rute af cyklende københavnere.
Foto: Wikimedia Commons

Der findes talrige fotos som dette, hvor den kongelige familie stillede op til familiefoto.
Foto: H.M. Dronningens Håndbibliotek

Christian 10. og den socialdemokratiske leder og statsminister 1924-1926 og igen fra 1929-1942, Thorvald Stauning, fandt en indbyrdes forståelse og udviklede med tiden et fortrinligt samarbejde.
Foto: Scanpix

ET UNIKT **SAMARBEJDE**

Hvert enkelt lille håndværk bliver beundret, når Prinsesse Benedikte besøger Laugenes Opvisning i København. I snart ti år har hun deltaget i den store, sammensluttede opvisning, som skal fremme de små håndværksfag i Danmark. Bag hele projektet står couture-skrædder og designer Johnny Wichmann – en mand, der udover at brænde for det gode håndværk selv designer og syr nogle af Prinsessens kjoler.

AF DIANA EBBA Ø. B. JENSEN

"Det her er min yndlingskjole," siger Johnny Wichmann og finder et billede frem af Prinsesse Benedikte iført en koral- og ferskenfarvet kjole i silkecrepe.
"Vi syede den til hende i forbindelse med Dronningens 75-års fødselsdag. Og jeg husker tydeligt, hvor spændte vi var på reaktionen på kjolen, som er meget grafisk og kunstnerisk i sit udtryk. Den fik en fantastisk modtagelse," smiler modedesigner og skrædder Johnny Wichmann med et lettelsens suk. Sammen med skrædder Jan Strømberg har Johnny Wichmann Wichmann Couture på Amager Boulevard i København. Her designer og syr de to couture-skræddere og modedesignere unika-kjoler og dragter til blandt andre Prinsesse Benedikte.

Svært at finde fodfæste som håndværker

Samarbejdet med Prinsessen begyndte for lidt mere end otte år siden i forbindelse med en modeopvisning i Moltkes Palæ i det indre København. Her havde Johnny Wichmann som oldermand for Skrædderlauget taget initiativ til Laugenes Opvisning – et modeshow, som havde til formål at vise de forskellige håndværksfag frem – lige fra hattemagere og skræddere til guldsmede og sadelmagere.

"Vi manglede virkelig en fælles platform, hvor vi kunne sætte fokus på de forskellige håndværk og kvaliteter, der ligger i et stykke unika-design. Mange af os er jo små erhvervsdrivende, som på ingen måde har mulighed for selv at vise vores tøj, smykker, tasker eller hatte frem til en opvisning. Det ville kræve, vi gik sammen i de forskellige laug," fortæller en sprudlende couture-skrædder.
"Vi blev enige om at lave en årlig opvisning. Men for at det blev set og respekteret, var det vigtigt for os, at vi fik en relevant person til at deltage på 1. række. Prinsesse Benedikte har altid haft interesse for håndværksfaget, så vi var meget glade, da hun takkede ja til at kaste lys over vores fælles sag," forklarer Johnny Wichmann, der siden 2005 har været oldermand i Skrædderlauget – en gammel betegnelse for det at være formand inden for et håndværkerlaug, bylaug eller andet laug.
"Det har jo ikke bare kastet lys over vores fag og givet de forskellige håndværkere den opmærksomhed, de fortjener. Det har også givet os noget selvtillid. Prinsessen tager sig jo tid til at tale med hver enkelt håndværker. Hun interesserer sig inderligt for vores arbejde, og det smitter af," understreger Johnny Wichmann, der må erkende, at det i en moderne verden, hvor tøj bliver skabt og sendt ud til forbrugerne konstant, kan være svært at finde sit fodfæste som håndværker.
"For de her fag tager jo tid. Det kræver tålmodighed at skabe et stykke unikt design. Og det kræver forståelse fra kunden, at tilblivelsen, økonomien og hele processen er meget anderledes end et stykke konfektion, du køber nede i en butik," forklarer den ambitiøse skrædder omringet af kjoler, dragter og mønstre i sit skrædderi på Amager, som kan blæse enhver pige omkuld.
"Men det er det hele værd. Kunden får et stykke unika-design, som holder i årtier," siger Johnny Wichmann.

En kjole bliver til i samarbejde

Han kigger rundt i lokalet. Strejfer sine mange udstillingskjoler med den ene hånd og smiler.
"At skabe sådan en kjole her er en utrolig spændende proces. Det er et stykke konsultationsarbejde, hvor vi mange gange starter et sted, men ender med et helt andet resultat, fordi vi sammen når frem til nye ideer," siger Johnny Wichmann og tilføjer:

"Og sådan er det også med Prinsessens kjoler. Alle processer er forskellige – nogle gange har Prinsessen, Jan og jeg en meget klar idé – andre gange udvikler kjolen sig ud fra en farve, et snit eller et stykke kunstnerisk inspiration. Ens for alle gange er, at der altid er en god pingpong mellem os. Vi forstår hinanden," understreger Johnny Wichmann, der i forbindelse med hver eneste kreation er meget bevidst om, hvad kjolen skal bruges til – og hvad den skal signalere.
"Vi går altid efter at skabe en kjole til Prinsessen, som er både tidløs og moderne på samme tid. Men vi overvejer også nøje, i hvilken forbindelse kjolen skal bruges. Til Prinsessens 75-års fødselsdag er hun jo festens hovedperson, og det må gerne kunne ses på hendes kjole. Samtidig skal den være behagelig for hende at have på, så hun kan slappe af og føle sig godt tilpas," forklarer Johnny Wichmann.

Johnny Wichmann står bag nogle af Prinsesse Benediktes kjoler. Begge deler de interessen for det gode håndværk og har i hvert deres årti været designelever på Danmarks ældste mode- og designskole, Margrethe-Skolen på Frederiksberg. Foto: Camilla Rønde

Kort om Johnny Alexander Wichmann
Født i 1968
Uddannet couture-skrædder og modedesigner i 1995 på Margrethe-Skolen
Designer og skrædder selskabstøj, brudekjoler og dragter
Oldermand i Skrædderlauget siden 2005
Ankermand på Laugenes Opvisning siden 2010

LAUGENES OPVISNING

Laugenes Opvisning blev etableret i 2010 som et udstillingsvindue for Danmarks dygtigste faglærte skræddere, buntmagere, guld- og sølvsmede, modister og sadelmagere.

Moltkes Palæ i København har alle årene lagt sale og saloner til modeshowet og den efterfølgende præsentation for H.K.H. Prinsesse Benedikte, og øvrige inviterede gæster.

Initiativet til opvisningen blev taget af oldermand og couture-designer Johnny Wichmann for at sætte fokus på håndværkene og de kvaliteter, der ligger i individuelt unika-design. Opvisningen markedsfører laugenes håndværksmæssige faglighed og giver deres medlemmer, ofte enkeltmandsvirksomheder, mulighed for at vise deres tøj, smykker, pelse, tasker, bælter og hatte ved en opvisning, hvor både presse, branchefolk og potentielle kunder deltager.

Til Laugenes Opvisning deltager medlemmer fra forskellige laug og skoler: Skrædderlauget, Frisørlauget, Buntmagerlauget, Guldsmedelauget, Sadelmager- og Tapetsererlauget samt Danske Modister og Hattemagere, Kopenhagen Fur og skoler som EUC SYD beklædning, NEXT beklædning, Tekstilformidleruddannelsen og tidligere også Margrethe-Skolen, hvor Prinsesse Benedikte har uddannet sig inden for beklædningsdesign. I anledning af 10-års jubilæet bliver Prinsesse Benedikte protektor for Laugenes Opvisning.

ET KIG NED I **PRINSESSENS SMYKKESKRIN**

Prinsesse Benediktes smykkeskrin er et helt særligt syn. Det gemmer ikke bare på smukke og personlige fund – men også arvestykker, diademer og ordener, som kan blæse enhver smykke- og historieentusiast omkuld.

AF ANNI NØRSKOV MØRCH

Prinsesse Benedikte kan fra sit smykkeskrin komponere et dagligdags- eller et gallasæt, der både lever op til hendes personlige stil og til lejlighedens formelle og uformelle krav.

Som de fleste kvinders smykkeskrin indeholder Prinsessens også smykker, hun har fået i gave, og som giver minder om mærkedage i Prinsessens liv. Arvestykker og ordenstegn til gallabrug gør selvfølgelig en prinsesses smykkeskrin særligt interessant, og her ophører ligheden med de flestes smykkesamling da også. Til galla hører nemlig diadem og ridderordener, og Prinsesse Benedikte kan dertil føje smykker, hvis aner rækker langt tilbage i historien og når vidt omkring i den europæiske geografi sammen med hendes og hendes mands, Prins Richards, familie.

Til galla spiller Prinsessen en officiel rolle, og det betyder, at kjole og smykker skal designes og udvælges, så de ikke kun tager hensyn til lejligheden, modebilledet og Prinsessens personlige ønsker, men også passer til de obligatoriske ordenstegn med stjerner og silkebånd.

Moderne og klassisk halssmykke

Til sin 50-års fødselsdag modtog Prinsesse Benedikte dette halsbånd, eller dogcollar, som man kalder en flerrækkers halskæde, der sidder tæt rundt om halsen. De klassiske perler i fem rækker bliver adskilt af små guldperler og perleslebne safirer i et enkelt og iøjnefaldende mønster. Det er en moderne og markant nyfortolkning af den klassiske perlehalskæde, der også leder tankerne tilbage til Prinsesse Benediktes oldefars søster, Prinsesse Alexandra af Danmark, der blev dronning af Storbritannien efter Dronning Victoria. Dronning Alexandra dannede mode, da hun altid bar enten højhalsede kjoler eller smykkede sin hals med utallige rækker af perler eller diamanter, som skulle dække et gammelt ar.

Broche til søens folk

Brocher er nok den smykketype, hvor man mest utvetydigt kan formidle et tilhørsforhold og agitere for en sag. Tænk engang på medlemsemblemer, politiske badges og symboler og motiver raffineret udført i klassiske ædelmetaller og -sten. Til sidste kategori hører Prinsesse Benediktes broche, der tydeligt forestiller et anker udført med runde diamanter og firkantede rubiner af hofjuveler Michelsen i 1965. Prinsessen modtog brochen som gudmodergave, da hun døbte færgen Akershus. At Danmark er en søfartsnation, som ovenikøbet har haft en søværnsofficer som sin seneste mandlige regent, er smittet af på prinsessers og dronningers smykker sidenhen, for både Dronning Ingrid og hendes tre døtre har haft en ankerbroche. Ligesom Prinsesse Benedikte bærer Dronning Margrethe sin ankerbroche, når hun deltager i arrangementer med flåden. Dronningens ankerbroche er dog blå, idet den er besat med safirer mellem diamanterne.

Arvestykker med tidløs elegance

Disse elegante diamantøreringe fik Prinsesse Benedikte af sin mor, Dronning Ingrid, i gave til sin 40-års fødselsdag. Øreringene havde Dronning Ingrid selv båret, og de stammer sandsynligvis fra begyndelsen af 1900-tallet, hvor smykker af diamanter indfattet i hvidguld eller platin og formgivet som strålende sløjfer, rocailler og vifter var på mode. Kort sagt i den fineste juvelerkunst, som man blandt andet så det hos Cartier i Paris.

Far med til fest

Når Kongefamiliens kvindelige medlemmer bærer en lille medaljon med en malet miniature i en rød og hvid sløjfe, er det en 300 år gammel tradition, de holder i hævd. Siden Dronning Anna Sophie (1693-1743) har det været en tradition, at prinsesser og dronninger bærer en malet miniature af kongen. Prinsesse Benedikte bærer derfor et lille malet portræt af sin far, Frederik 9., omkranset af små perler og diamantbesatte malteserkors, når hun er i galla. Den gamle tradition er selvfølgelig blevet opdateret i forbindelse med Prinsessens søsters tronbestigelse. Dronning Margrethe har således valgt fortsat at bære sin fars portræt, mens hun, som traditionen foreskriver, har givet sine svigerdøtre en miniature med et portræt af den siddende regent – nu med den opdatering, at regenten er en dronning. I Sverige har de den samme tradition, hvor Dronning Silvia og hendes døtre bærer et portræt af Kong Gustav i en lyseblå sløjfe. Den røde og hvide sløjfe i Prinsesse Benediktes portrætmedaljon er den samme sløjfe, som bliver brugt til at bære Dannebrogordenens kors.

Ingen galla uden elefant

Elefantordenen er med sit lyseblå silkebånd, der løber tværs henover overkroppen, en markant tilføjelse til en gallakjole. Den fornemste danske orden er en uomgængelig del af en galladragt og må derfor tænkes ind i designet af kjolen. I den koral- og ferskenfarvede kaftaninspirerede gallakjole, som Prinsessen bar til Dronningens 75-års fødselsdag i 2015, forvandlede designer Johnny Wichmann i samarbejde med Prinsessen elefantordenens bånd til en iøjnefaldende og integreret del af kjolen. Elefantordenen, der blev indstiftet i 1580 og har rødder tilbage til 1457, bliver givet til medlemmer af kongefamilien ved deres 18-års fødselsdag. Og er der statsbesøg af udenlandske statsoverhoveder, udveksler Kongehuset elefantorden med det pågældende lands fornemste orden. En tradition, som viser en gensidig anerkendelse af de to nationers selvstændighed.

Bevægelig og flytbar blomst

Da Prinsesse Benedikte blev 18 år i 1962, måtte hun som traditionen i kongefamilien byder, bære diadem til galla. Som fødselsdagsgave modtog hun derfor fra sine forældre et diadem, der både bestod af noget nyt og noget gammelt. Diademet blev efter Dronning Ingrids idé sammensat af tre dele. De to sidestykker var oprindeligt en broche, som Prinsessen fik til sin konfirmation, og som Dronning Ingrid selv havde arvet fra en ven af sin far, den svenske konge. Midterstykket i diademet arvede Prinsesse Benedikte fra sin farmor, Dronning Alexandrine, der havde smykket monteret på en kam med en smaragd i midten af den centrale blomst. Blomstens midte kan skiftes, så den enten fatter en stor brillant eller den oprindelige smaragd. Og det sammensatte diadem er ydermere multifunktionelt, idet alle tre dele kan afmonteres og dermed fortsat bruges som individuelle brocher. Midterstykket kan tilmed bruges som vedhæng i en halskæde og har den overraskende effekt, at det er bevægeligt. Blomsten nikker, når bæreren bevæger sig, og den er således "en tremblant", som det hedder med et fransk smykkeudtryk.

Ridderorden for konge og menigmand

Dannebrogordenen er Danmarks anden og "demokratiske" ridderorden, som blev indstiftet i 1671 og fik sit navn og de rød-hvide symboler fra legenden om det himmelfaldne Dannebrog. Prinsesse Benedikte bærer sit dannebrogskors med tilhørende diamantbesat ordensstjerne til galla. Det gør hun sammen med elefantordenen, bryststjerne, portrætmedaljon, diadem og øvrige smykker. Storkorset bliver kun tildelt medlemmer af kongefamilien, og som elefantordenen bliver den givet, når man bliver myndig. Det demokratiske ved ordenen består i, at den er inddelt i en lang række klasser, så også menigmand kan modtage et dannebrogskors for en særlig fortjenstfuld indsats for landet. Efter særlige regler og traditioner kan man stige i graderne og få byttet sin dannebrogsorden til en højere klasse, dog højst til det næsthøjeste niveau, da det øverste niveau er forbeholdt kongefamilien.

Guldarmbåndet, som aldrig bliver taget af

Prinsesse Benedikte bærer som sine søstre, døtre, niecer og børns døtre et guldarmbånd med en særlig familiehistorie. Dronning Ingrid modtog nemlig et smalt guldarmbånd af sin mor på sin femårs fødselsdag i 1915, da hun var prinsesse i Sverige. Fem år senere mistede Ingrid sin mor, den engelskfødte Kronprinsesse Margareta. For at bære mindet om sin mor videre til sine døtre, der blev født længe efter deres mormors død, gav Dronning Ingrid dem alle et guldarmbånd i femårs fødselsdagsgave. Ingrids døtre har fortsat traditionen, så deres døtre og børnebørn også bærer guldarmbåndet, fra de er fem.

Da Prinsesse Benedikte aldrig tager guldarmbåndet af armen, er armbåndet aldrig blevet udstillet for offentligheden. Der er heller ikke nogen formelle traditioner forbundet med armbåndet, da det er en helt privat tradition blandt Dronning Ingrids efterkommere.

Nærheden til den enkelte spejder er noget som ligger H.K.H. Prinsesse Benedikte meget nært. Foto: Olave Baden-Powell Society

MED EN **SPEJDER** I HJERTET

Som bare 19-årig trådte Prinsesse Benedikte lidt brat ind på den internationale spejderscene. Siden da har hun været en stor del af spejderbevægelsen i Danmark og på verdensplan.

AF VIBEKE RIEMER, WORLD GUIDE FOUNDATION

H.K.H. Prinsesse Benedikte har i mere end 50 år været dybt engageret i spejderarbejde – både som inspirator, katalysator og brobygger. Prinsessen har haft et aldrig svigtende engagement i pigers og unge kvinders muligheder både i Danmark og globalt samt en tro på spejderarbejdet for såvel piger som drenge. Prinsessen har været brobygger mellem "Drengespejderne" og "Pigespejderne" både i Danmark og på verdensplan og har desuden formået at knytte forbindelsen mellem spejderarbejde og erhvervsliv.

I sommeren 1963 trådte den 19-årige Prinsesse Benedikte lidt brat ind på den internationale spejderscene. I nogle år havde hun været under oplæring i spejderarbejde hos sin mor H.M. Dronning Ingrid, som var formand for Pigespejdernes Fællesråd i Danmark. Prinsessen havde i et par år været med i en "blå og grøn" seniorspejder-patrulje med unge piger fra de to pigespejderkorps. Derudover havde hun deltaget i nogle møder i Fællesrådet, som i sommeren 1963 skulle være vært for Pigespejdernes Verdenskonference på Nyborg Strand, hvor der var deltagere fra omkring 100 lande. Dronning Ingrid blev desværre syg, og den blot 19-årige Prinsesse Benedikte måtte derfor overtage opgaven at holde åbningstalen på konferencen. Ingen forudså på det tidspunkt, at Prinsessen ville komme til at spille en betydelig rolle for både dansk og internationalt spejderarbejde de næste mere end 50 år.

Prinsesse Benedikte efterfulgte i 1965 sin mor som formand for Pigespejdernes Fællesråd i Danmark, hvor hun siden har været en aktiv og engageret formand. Igennem dette arbejde fik hun tætte relationer til Pigespejdernes Verdensorganisation (The World Association of Girl Guides and Girl Scouts, WAGGGS), som i 1984 inviterede Dronning Ingrid og Prinsesse Benedikte til sammen at være protektorer for The Olave Baden-Powell Society (OB-PS), som siden har rejst betydelige midler til WAGGGS. Prinsesse Benedikte har været en inspirerende og tilpas udfordrende deltager i stort set alle bestyrelsesmøder i OB-PS og har spillet en væsentlig rolle i selskabets arrangementer rundt om i verden for de mange bidragydende støtter.

Med til at udvikle

Prinsesse Benedikte har i de sidste mange år spillet en betydelig rolle for udviklingen af Pigespejdernes Verdensorganisation og som brobygger mellem de to verdensorganisationer (WAGGGS og WOSM, The World Organization of the Scout Movement) og de to organisationer, der rejser penge til spejderarbejdet globalt, The Olave Baden-Powell Society og The World Scout Foundation. Prinsessen blev tidligt BP-Fellow i World Scout Foundation-regi og var vært sammen med den svenske konge, H.M. Carl Gustaf 16., ved det første fælles internationale arrangement for de to støtteorganisationer i Kolding i 2003.

I 2014 var Prinsesse Benedikte og den svenske konge igen fælles værter ved et stort arrangement for BP-Fellows og OB-PS-medlemmer i København med medlemsceremoni og middag på Christiansborg. Som en del af arrangementet var der en vellykket konference om spejderarbejde og lederskab hos Dansk Industri.

Prinsesse Benedikte har siden 1984 været æresformand for Komiteen til Støtte for Internationale Spejderformål, i dag kaldet Spejderkomiteen, med repræsentanter fra dansk erhvervsliv, fonde m.m. og har således i mange år været en væsentlig drivkraft i samarbejdet mellem spejderarbejde i Danmark, spejderarbejde globalt og erhvervslivet.

Prinsesse Benedikte på besøg i Rio de Janeiro i 2005, her fotograferet blandt lokale brasilianske spejdere. Foto: Olave Baden-Powell Society

“VI BYGGER **BRO MELLEM KULTURER**”

Den internationale spejderorganisation WOSM, World Organisation of the Scout Movement, har en vision om at gøre verdens unge til ansvarlige samfundsborgere! Pia Melin Mortensen er en af de 12 demokratisk valgte spejdere, der sidder i den internationale bestyrelse. Sammen er de med til at bygge bro mellem 50 mio. spejdere verden over.

AF DIANA EBBA Ø. B. JENSEN

“Spejderlivet kan virkelig noget helt særligt,” siger Pia Melin Mortensen på sin gåtur en solbeskinnet forårsdag og fortsætter:
“I andre sportsgrene med konkurrencer får man selvfølgelig også fede kompetencer, men inden for spejder kan alle bidrage med noget. Der er diversitet, og man skal samarbejde omkring alt lige fra navigation til at bygge noget helt konkret op sammen. Her finder man en plads til alle.”
Pia Melin Mortensen er 31 år og begyndte sit spejderliv i KFUM Spejderne i Randers som syvårig. Fordi hendes klassekammerater gik til spejder, ville hun også gerne prøve det af. Men med tiden faldt klassekammeraterne fra – Pia holdt ved. Og i en sådan grad, at hun i dag er en ud af i alt 12 spejdere fra hele verden, der er med i den internationale bestyrelse for WOSM, World Organization of the Scout Movement. WOSM er en verdensspejderorganisation, der omfatter 170 spejderkorps på hele kloden og et samlet antal spejdere på 50 mio. Det er en organisation, som Prinsesse Benedikte har haft berøring med gennem sine protektorater for Pigespejdernes Fællesråd og Spejderkomiteen.
“Det her er hjerteblod for os alle 12 i bestyrelsen. Selvom vi kommer fra vidt forskellige egne af verden, så er det enormt interessant og en kæmpe ære at være med til at sætte fælles mål for spejderarbejdet verden over. Vores vision frem mod 2023 i WOSM handler om, at vi gerne vil gøre de unge spejdere til ansvarlige samfundsborgere,” fortæller Pia Melin, der er uddannet cand.merc. i Strategi, Organisation og Ledelse på CBS og arbejder med forandringsledelse i et konsulenthus i Lyngby, hvor hun også bor. Blandt andet indbefatter arbejdet i WOSM, at gennem fællesskab, lejre, kurser og internationale møder bliver de unge klædt på til at blive fremtidens ledere og i det hele taget til at tage ansvar for den verden, vi lever i.
“Det er selvfølgelig det overordnede mål. Men for den enkelte spejder i henholdsvis Uganda eller Nordjylland, er der jo langt til den internationale organisation. Der handler det om at få en oplevelse af fællesskab og det at være en del af en større bevægelse,” siger Pia Melin og nævner, at det som regel er, når de unge bliver 10-12 år, at det går op for dem, at der findes spejdere i andre lande.

Spejderlivet rykker på ens forståelse

Der sker nemlig noget, når spejdere på tværs af lande og kulturer møder hinanden på lejre. Hvert fjerde år holder WOSM en lejr kaldet World Scout Jamboree, som samler 35-50.000 spejdere fra hele verden i alderen 14-18 år.
“Forestil dig lige at gå ned gennem den her by, som spejderne skaber sammen, hvor man møder alt fra sækkepiber til samba-musik. Det her møde med andre kulturer gør noget ved de unges forståelse af verden,” forklarer Pia Melin, der siden 2017 har været med i bestyrelsen for WOSM. Alt arbejdet er frivilligt og giver hende omkring 100 rejsedage om året. Men det er det hele værd.
“Det her arbejde bygger jo bro. Det gør en forskel,” siger Pia Melin, der blev engageret i internationalt spejderarbejde allerede i gymnasietiden.
“Jeg har oplevet de her kulturmøder, fået et kæmpe internationalt netværk og kan se, at det rykker noget ved mig og min verdensforståelse at være spejder og repræsentere WOSM. Det udvikler mig konstant. Jeg lærer at forholde mig til problematikker på nye måder hele tiden,“ siger Pia Melin og nævner, at hun i forbindelse med det internationale spejderarbejde hele tiden skal tænke på at lave noget, som er relevant for både en privilegeret spejder fra England og en, som stort set ikke ejer noget i Uganda.
“Det er en udfordring. Og det føles meget vedkommende,” tilføjer Pia Melin og nævner, at Danmark har fået meget anerkendelse for sit arbejde med spejdere på internationalt niveau.

Unikt samarbejde trods Muhammed-krise

Kort før Muhammed-krisen i 2005-2006 havde den danske spejderorganisation KFUM nemlig dannet et samarbejde med de tunesiske spejdere. Det gik blandt andet ud på, at Danmark skulle lave et kursus i entreprenørskab, som kunne klæde de unge tunesere på til at tage ejerskab over egen karriere og livsbane.
“Det var en kæmpe succes! På trods af den meget anspændte situation mellem Danmark og de arabiske lande formåede de to organisationer at udvikle samarbejdet med hinanden – hele vejen gennem både Muhammed-krisen og det Arabiske Forår. De har holdt fast og har sammen kunnet tale om værdier og samfund på en måde, som har været helt unik,” fremhæver Pia Melin og tilføjer:
“Og det er jo den slags, der ikke bare giver anerkendelse til Danmark, men som er med til at bygge bro mellem lande og kulturer. Noget som rent faktisk gør en forskel i verden.”
Derfor er Pia Melin ikke et sekund i tvivl, når hun bliver spurgt, om det at være spejder i dag overhovedet giver mening.
“Jeg synes på mange måder, at det at være spejder er mere relevant nu end nogensinde før. Dels er der hele brobygningsarbejdet, som skaber forståelse mellem fjerne kulturer – men i forhold til den tid vi lever i, kan det virkelig også noget. Man skaber robuste unge mennesker i de her spejderfællesskaber,” forklarer Pia Melin og tilføjer:
“Der er bare forskel på at gå i en kold skov med kort og kompas frem for at sidde indenfor ved en computer. Der er bare mere på spil udendørs. Samarbejdet bliver bedre og forståelsen bredere.”

“…at være spejder er mere relevant nu end nogensinde før,” siger Pia Melin, der er med i den internationale bestyrelse for WOSM, World Organization of the Scout Movement. En verdensspejderorganisation, der omfatter et samlet antal spejdere på 50 mio.
Foto: Camilla Rønde

KLÆDT PÅ TIL LIVET

Den danske paraplyorganisation SPEJDERNE har en mission om at gøre børn og unge klar til livet gennem fællesskab, friluftsliv og udfordringer. Her er historien om den knap fire år gamle organisations tilblivelse – fra første til seneste skridt.

AF DAVID HANSEN, DET DANSKE SPEJDERKORPS

I 2015 så den danske paraplyorganisation SPEJDERNE for første gang dagens lys. Og med de fem danske spejderkorps og 70.000 medlemmer under sine vinger var der nu fælles front for spejderne i Danmark. Foreningen har siden da og arbejder fortsat for den fælles mission at gøre børn og unge beredt til livet gennem fællesskab, friluftsliv og udfordringer.

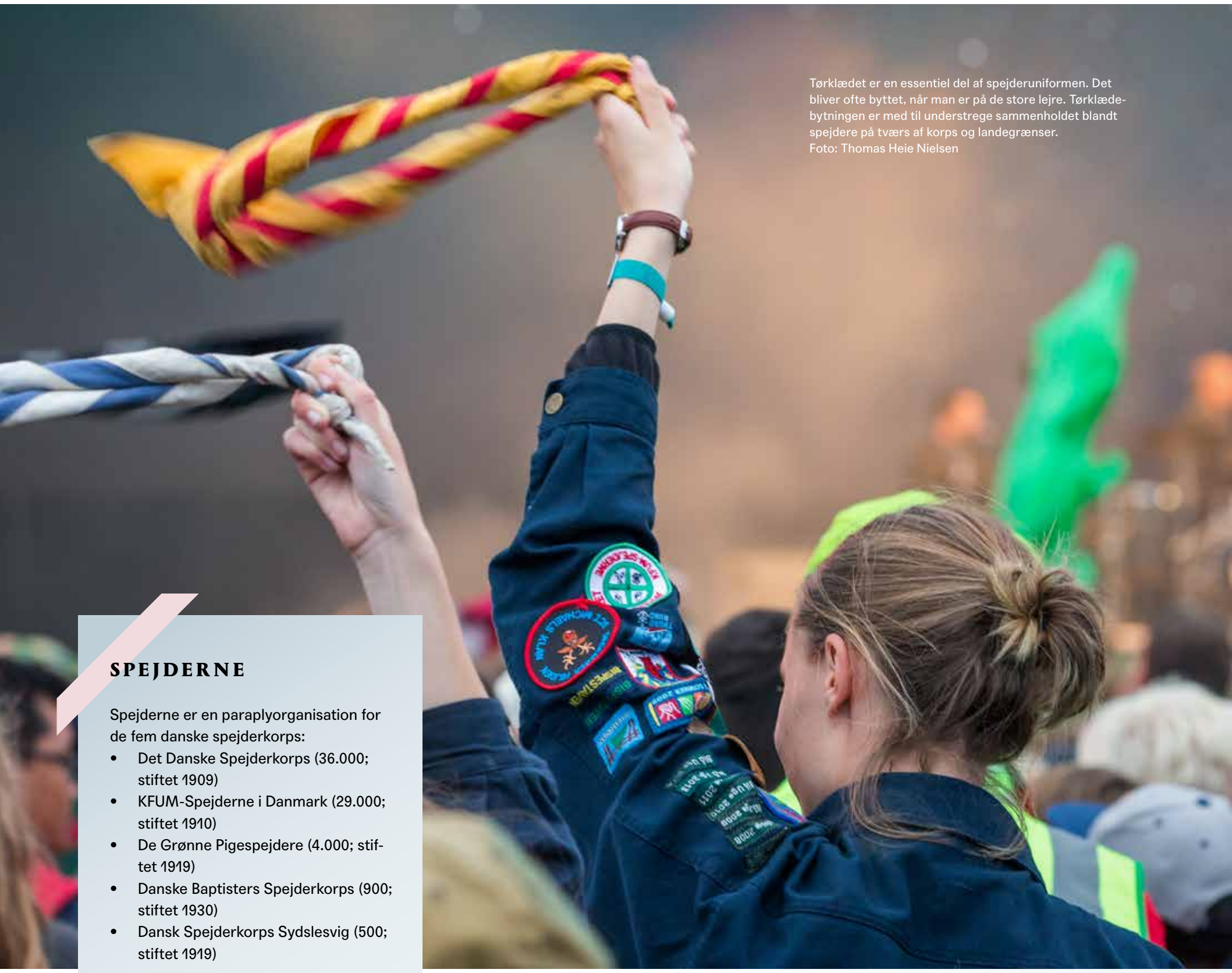

Tørklædet er en essentiel del af spejderuniformen. Det bliver ofte byttet, når man er på de store lejre. Tørklædebytningen er med til understrege sammenholdet blandt spejdere på tværs af korps og landegrænser.
Foto: Thomas Heie Nielsen

SPEJDERNE

Spejderne er en paraplyorganisation for de fem danske spejderkorps:

- Det Danske Spejderkorps (36.000; stiftet 1909)
- KFUM-Spejderne i Danmark (29.000; stiftet 1910)
- De Grønne Pigespejdere (4.000; stiftet 1919)
- Danske Baptisters Spejderkorps (900; stiftet 1930)
- Dansk Spejderkorps Sydslesvig (500; stiftet 1919)

Spejdernes Lejr 2017 blev afholdt på Kær Vestermark ved Sønderborg. I dagene 22. juli til 30. juli 2017 deltog 37.000 spejdere fra Danmark og udlandet i lejren. Foto: Lars Blomgren Andersen

Ringridning på spejderfacon på Spejdernes Lejr 2017 i Sønderborg.
Foto: Tim Riediger

1. skridt

Spirende kollegaskab

Da spejderbevægelsen i 2007 havde 100-års jubilæum, blev idéen om en samlet markering luftet. Trods den gamle rivalisering blev man enig om et fælles event. Oplevelsen gav mod på mere, så korpsenes bestyrelser begyndte at mødes årligt for at dyrke kollegaskab frem for rivalisering. Kimen til en fælles paraplyorganisation var lagt.

2. skridt

Spejdernes Lejr

På årsmødet i 2008 blev det foreslået at afholde en fælles landslejr. En ambitiøs idé, fordi hvert korps plejede at holde lejre med egen korpsidentitet. Det lykkedes, og i juli 2012 kunne spejdere fra hele verden opleve en magisk lejr i Holstebro, hvor mange farverige uniformer fremstod som en samlet bevægelse.

3. skridt

Folkemøde

Da de første spejdere tog på Folkemøde i 2012, blev der kigget efter spejdertørklæderne. Deltagelsen blev skaleret op, og Folkemødet blev en stærk platform, hvor spejderbevægelsen kunne vise sig med et samlet udtryk og ét fælles tørklæde. Et tørklæde og symbol, der i øvrigt blev et populært ikon for f.eks. politikere.

5. skridt

God kemi blev startskuddet

I 2014 havde flere af korpsene fået nye, unge spejderchefer, der havde en god kemi sammen. I forbindelse med værtsskabet for et internationalt spejdertopmøde afholdt man en ledelseskonference hos DI. Gode oplæg af de nye chefer imponerede flere af de deltagende erhvervsfolk, der efterfølgende inviterede til kaffemøde på Christianshavn. Her blev der for første gang drøftet potentialet i et langt tættere samarbejde og en vision om at nå længere ud med spejderidéen.

6. skridt

Prinsessen som katalysator

Prinsesse Benediktes store engagement i spejderbevægelsen gjorde, at hun i perioden inviterede til en række møder på Amalienborg for at sætte endnu mere gang i spejderchefernes dialoger om et øget samarbejde. Efter et af møderne smilte hun og gav et råd: ”Jernet skal smedes, mens det er varmt, og lige nu er det rødglødende,” lød det fra Prinsessen. Det viste sig at holde stik, da man kort efter fik opbakning til at overtage Ungdomsøen (det gamle Middelgrundsfort i Øresund).

7. skridt

Sønderborgmødet

Til årsmødet i 2015 drøftede korpsene forskelle og ligheder, og det blev påpeget, at der jo var næsten 92 pct. overlap i korpsenes formål. Stemningen ledte til spørgsmål om det næste skridt. Spejdercheferne måtte straks formulere en plan på en lap papir. Det blev til fem principper, en slags Sønderborg-doktrin, som forsamlingen besluttede. Det intensiverede samarbejdet.

8. skridt

Stiftelsen i 2015

Efter et intenst år besluttede man sig for en fælles mission: at være spejder gør børn og unge beredt til livet gennem fællesskab, friluftsliv og udfordringer. De sidste knaster blev forhandlet en sen nat i Nyborg, og så var alt klar til et forpligtende samarbejde om i fællesskab at nå ud til flere, styrke fortællingen og at øge samfundsengagementet. Spejderne blev stiftet i 2015 på Arsenaløen med både portvin og champagne.

Blandt andre pigespejdere er der frirum til at være sig selv og lade sig udfordre gennem fællesskabet med hinanden.
Foto: De Grønne Pigespejdere

100 ÅR MED **MODIGE PIGER**

I 2019 kan De Grønne Pigespejdere fejre rund fødselsdag. I intet mindre end 100 år har pigefællesskabet med naturen som omdrejningspunkt givet unge piger et frirum. Her har de kunnet udfordre sig selv og hinanden og ikke mindst lært at være en aktiv del af fællesskabet.

AF EMILIE TRANHOLM LARSEN,
DE GRØNNE PIGESPEJDERE

For 100 år siden besluttede to kvinder sig for, at det at være spejder i Danmark ikke kun skulle være for drenge. Pigerne ville også samles om færdigheder inden for natur og friluftsliv og vise, at de tog ansvar for fællesskabet. Kvinderne bag beslutningen var henholdsvis forfatter og aktiv i KFUM-bevægelsen, Ingrid Ulbricht, og gymnastiklærerinden Augusta Frydendahl.
Det blev til en stiftende generalforsamling den 4. maj 1919 – en dag, som De Grønne Pigespejdere derfor fejrer den dag i dag og ser som korpsets fødselsdag. I år markerer dagen de første 100 år med pigespejdere i Danmark, og det fejrer De Grønne Pigespejdere med en kæmpe jubilæumsfest i Aarhus.

De karakteristiske, ternede tørklæder, som alle grønne pigespejdere bærer, kommer til at fylde bybilledet i den jyske storby i maj, hvor både de allermindste pigespejdere på tre år og spejderkorpsets ældste medlemmer er med. Alle mødes de om udfordrende aktiviteter, der tager pigespejderne med rundt i det aarhusianske. Sådan et arrangement med flere tusinde deltagere i alle aldre kræver en veludviklet logistisk sans og en stor pose idérigdom. Præcis som mange frivillige pigespejdere kan lide det.

Frivilligt forpligtende fællesskab

De Grønne Pigespejdere er en frivillig forening, og lige præcis frivilligheden gennemsyrer organisationen. Hver eneste uge er frivillige ledere ansvarlige for at planlægge og gennemføre friluftsaktiviteter, der udfordrer den enkelte pigespejder. Bag spejdergrupperne står en frivillig bestyrelse med aktive forældre og spejderledere, og på tværs af hver enkelt spejdergruppe bruger hundredvis af unge og voksne pigespejdere deres fritid på at udvikle kurser og lederuddannelser, lægge strategi, lave medlemsblade, række ud til andre foreninger og på arbejdet i det øverste organ, hovedbestyrelsen. Det stærke fællesskab for piger og kvinder har eksisteret igennem 100 år, fordi alle byder ind og bidrager til dets eksistens. Det kalder pigespejderne for et frivilligt forpligtende fællesskab.

Frirum og tro på livet

100-året markerer også, at siden pigespejderne var samlet omkring bålet for første gang, har fokus været på at give piger og kvinder et frirum, hvor de kan udvikle sig og udfolde deres fulde potentiale. Frirummet og betydningen af det har ændret sig over tid sammen med det omkringliggende samfund.
I dag arbejder De Grønne Pigespejdere meget med at tilbyde piger og unge kvinder et frirum, hvor de kan være helt sig selv. Spejder bliver et sted, hvor de ikke skal præstere til perfektion for at være med i fællesskabet. Der er ærlige voksne rollemodeller, der både lytter og deler egne erfaringer og fejltrin. Altsammen for at lade pigespejderne vide, at der ikke kun er én rigtig vej, men mange veje. Fordi det frirum giver pigerne mod til at gribe de muligheder, der kommer deres vej. Det er pigespejdernes vigtige opgave de næste 100 år: at give piger mod og tro på livet.

En spejder aflægger et spejderløfte. Indledning til De Grønne Pigespejderes løfte lyder: "Som spejder lover jeg at gøre mit bedste for at ære Gud ved at leve efter hans vilje".
Foto: De Grønne Pigespejdere

Fællesskabet, den personlige udvikling og ledelseskundskaber er nogle af de vigtigste værdier for alle spejdere.
Foto: De Grønne Pigespejdere

PRINSESSENS Ø I ØRESUND

En helt særlig ø er under opsejling – nemlig Ungdommens ø. Paraply-organisationen Spejderne har købt det gamle søfort Middelgrundsfortet i Øresund. Målet er at skabe et sted, hvor landets unge kan finde fællesskab, nye relationer og venskaber.

H.K.H Prinsesse Benedikte og Prinsesse Natalie med følge vises rundt på Ungdomsøen af Christian Melchiorsen, direktør for Middelgrundsfonden. Foto: Middelgrundsfonden

AF MARTHA LIBACH BURUP, MIDDELGRUNDSFONDEN

Den 1. april 2015 indtog Spejderne det gamle søfort Middelgrundsfortet, der ligger i Øresund lige uden for København. Spejderne købte fortet med støtte fra Nordea-fonden og A.P. Møller Fonden med ambitionen om at skabe en ø dedikeret til ungdommen i Danmark – Ungdomsøen.
Ungdomsøen åbner i sommeren 2019 og bliver en vild aktivitetsplatform og et udviklingscenter for hele Danmarks ungdom. En ø, hvor alle landets unge får mulighed for at arrangere events, deltage i engagerende kurser og skabe nye relationer og venskaber. Ambitionen med Ungdomsøen er at skabe rammer, der gør det muligt for unge at skabe de næste generationers vigtigste samfundsbevægelse.

Fra militærfort til ungdomsø

H.K.H. Prinsesse Benedikte har, siden Spejderne overtog det gamle søfort i 2015, udvist meget stor interesse for Middelgrundsfortets forvandling fra militærfort til Ungdomsø. Prinsessen har ved flere lejligheder besøgt Ungdomsøen og givet udtryk for, at det er hende en fornøjelse at se de store forandringer, der sker fra gang til gang, imens håndværkere og frivillige forvandler øen.
I juni 2017 besøgte Prinsessen for anden gang fortet. Denne gang inviterede hun sin datter Prinsesse Alexandra med. De to prinsesser var begge meget fascinerede af både de fysiske forandringer på fortet i forbindelse med renoveringen og især over tankerne og fremtidsplanerne for Ungdomsøen.

Optaget af fortælling og fælleskab

I forbindelse med Nordisk Spejderkonference i maj 2018 besøgte Prinsessen Ungdomsøen endnu engang, og selvom der var gået cirka et år siden Prinsessens seneste besøg, havde hun ikke glemt selv den mindste detalje om fortet. Prinsessen er optaget af både Middelgrundsfortets historiske fortælling samt de tekniske konstruktioner og anlæg. Det blev især tydeligt under dette besøg. Da konferencens deltagere fik en rundvisning, supplerede Prinsessen flere gange projektdirektøren og øsede gavmildt ud af sin viden om Ungdomsøen og fortets historie. Det var dog ikke kun Prinsessens store viden, der imponerede på Nordisk Spejderkonference. Det var mere Prinsessens åbenhed, store interesse og imødekommenhed over for alle. Der var både tid til at lytte til og tale med dem, der have noget på hjerte.

"Prinsessens ø" er for alle

Det er ikke kun på øen, at Prinsessens engagement for Ungdomsøen kommer til syne. Da Kongeskibet Dannebrog i sommeren 2018 stævnede ud fra Københavns Havn for at besøge Kolding, fik Prinsessen også fornøjelsen af at hilse på Ungdomsøen fra søsiden, da det smukke skib sejlede forbi. Det var første gang i mange år, at de tre søstre, H.M. Dronning Margrethe, H.K.H. Prinsesse Benedikte og H.M. Dronning Anne-Marie, var samlet til søs på Kongeskibet Dannebrog. Da skibet sejlede forbi Ungdomsøen, omtalte Dronning Margrethe øen som "Prinsessens ø".
I sommeren 2019 åbner øen for offentligheden. Øen er imidlertid ikke udelukkende for unge. Ligesom Prinsessen til hver en tid er velkommen på Ungdomsøen, er alle andre velkomne til at besøge øen, der har den danske ungdom som drivkraft.

Middelgrundsfortet blev anlagt i slutningen af 1800-tallet som en del af Københavns befæstning og var underlagt forskellige grene af det danske forsvar, indtil det blev solgt til liberale erhverv i 2002.
Foto: Middelgrundsfonden

DANSK VARMBLOD – **HESTE I VERDENS-KLASSE**

Lige siden middelalderen har vi været nogle af de førende i verden til at opdrætte heste i Danmark. Og Kongehuset har været med i avlsarbejdet lige siden dengang. Men hvad er det, vi er så gode til herhjemme? Og hvad har det af betydning for vores lille land?

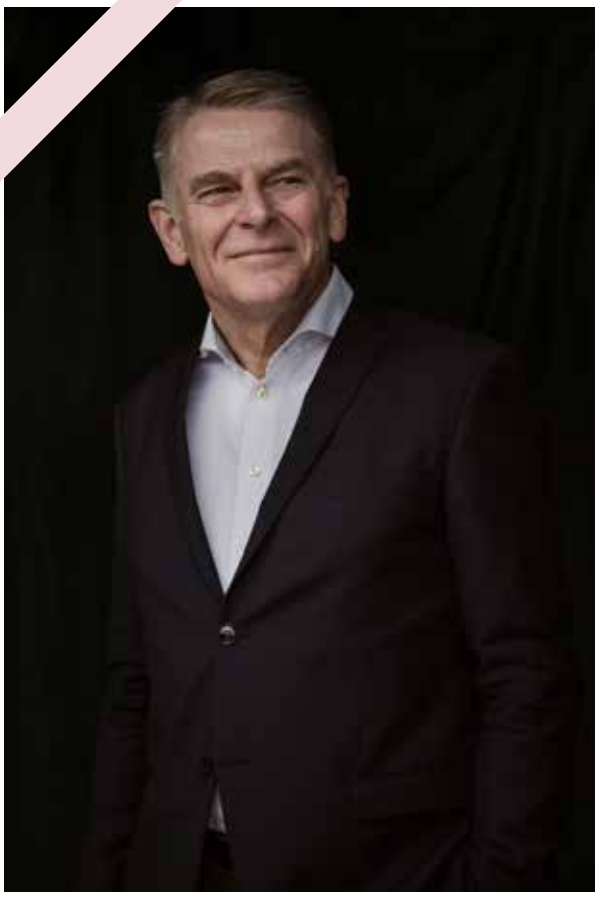

Jan Pedersen er formand for Dansk Varmblod, som er med til at fremme avlen af varmblodshesten. En spring- og dressurhest, der har været med til at sætte Danmark på verdenskortet.
Foto: Camilla Rønde

AF DIANA EBBA Ø. B. JENSEN

Vi har måske alle set et billede eller en statue af Kong Christian 10., der til hest rider over Kongeåen i kølvandet på 1. verdenskrig og på den måde bliver symbolet på Sønderjyllands genforening med Danmark. Og godt 20 år senere, da han under besættelsen, på sine daglige rideture gennem Københavns gader, bliver symbolet på en protest mod besættelsesmagten og bliver et folkeligt og nationalt samlingspunkt i en svær tid.
Fortællinger om heste og Kongehuset går langt tilbage i historien – helt tilbage til middelalderen, hvor hesten begynder at spille en mærkbar rolle i Danmark – både i krigsførelse og senere som dressur- og opvisningshest.
Det bliver startskuddet til den ridehest, som for alvor sætter Danmark på verdenskortet og giver landet en milliardomsætning den dag i dag – nemlig Dansk Varmblods-hesten.
"Vi har altid været gode til at udvikle avlen af vores heste, så vi hele tiden bliver bedre. Det gør, at Dansk Varmblod er et af de førende avlsforbund i verden," forklarer Jan Pedersen, der er formand for Dansk Varmblod – et avlsforbund, der har til formål at fremme en rationel og systematisk avl af varmblodsheste, der er velegnede til brug inden for ridesporten og tilmed har Prinsesse Benedikte som protektor og aktivt medlem.

Hesteavl – lidt af en videnskab

Men hvad går avlsarbejdet egentlig ud på?
"Det går ud på at udvikle og selektere de bedste avlsdyr. Vi har nogle systemer, hvor vi udvælger de bedste avlsdyr, så vi hele tiden sikrer, at der sker avlsfremskridt i Danmark," fortæller Jan Pedersen og nævner, at det drejer sig om heste til to af de tre olympiske discipliner – nemlig dressursport og springning.
Og det er i virkeligheden lidt af en videnskab at avle Dansk Varmblod.
"Vi beregner nogle såkaldte indekstal på baggrund af hestens udseende og præstationer. Men også på baggrund af hestens forfædre mange generationer tilbage. Alt indgår i et stort regneark, hvor vi regner den enkelte hests avlsværdi ud," fortæller Jan Pedersen, der siden 1994 har været formand for det 57 år gamle forbund, som har godt 3.000 medlemmer. Og kigger han tilbage på dengang, han blev formand, så er der sket meget med avlsarbejdet i Danmark.
"Vi har rykket os helt enormt meget. De heste, der var gode i 1994, de når slet, slet ikke det niveau, vi ser i hestesporten i dag," konstaterer han.

Åbenhed og dygtige mennesker får os til tops

Og grunden til at vi er så gode til at avle spring- og dressurheste i Danmark, skal findes i vores lyst og nysgerrighed til at kigge ud over landegrænserne.
"Vi har altid været meget åbne i Danmark for at bruge de bedste blodlinjer fra udlandet," siger Jan Pedersen og tilføjer, at det høje avlsniveau i Danmark i bund og grund skyldes gode og dygtige mennesker inden for faget her i det lille kongerige.
"Vi har været så heldige i Danmark at have nogle dygtige mennesker, der har midlerne til at investere i heste. Og det har altså bragt de allerbedste heste til Danmark," siger han og understreger, at han ser en lys fremtid for Dansk Varmblod.
"Der er stor opmærksomhed på Danmark, når det kommer til Dansk Varmblod og hele vores avlsarbejde. Vi er jo blandt de førende i verden."

KORT OM DANSK VARMBLOD

- Varmblodshesten stammer fra Danmark og ses første gang i midten af det 20. århundrede. Racen blev lavet ved at krydse danske hopper med hingste fra etablerede europæiske racer.
- I dag er varmblodshesten udbredt i hele verden og bruges i disciplinerne dressur, springning og military. Den er kendetegnet ved samarbejdsvillighed, intelligens, årvågenhed samt omgængelighed.
- Den findes i alle farver, og aftegn på ben og hoved er ikke ualmindeligt. Dens stangmål er typisk 165–170 cm.
- I 2011 lå Dansk Varmblod for fjerde år i træk som nr. 3 på WBFSH's (World Breeding Federation for Sport Horses) verdensrangliste over de mest succesfulde avlsforbund i produktionen af dressurheste.

RIDESPORTEN BLEV CAROLINES VEJ TIL FÆLLESSKABET

AF DIANA EBBA Ø. B. JENSEN

Året er 2010. Caroline Cecilie Nielsen skal til VM i paradressur i Kentucky, USA. Hun er bare 19 år gammel og er mere end almindeligt spændt. Ud over at være udvalgt til det danske landshold inden for paradressur, rejse rundt i verden med sin hest og deltage i mesterskaber som rytter, så er det første gang, at paradressur bliver en integreret del af de øvrige sportsgrene ved VM.

"Det var det helt store gennembrud for os pararyttere. Ikke nok med at vi vandt sindssygt mange medaljer, så blev vi også en del af et helt særligt fællesskab. Folk fandt ud af, hvem vi var. Raskryttere var til samme VM som pararyttere. Vi kunne følge med i hinandens sejre, udfordringer og nederlag. Det var en kæmpe gave," siger Caroline Cecilie Nielsen begejstret og fortæller, at det ikke bare gav anerkendelse til pararytterne – det gav også tilskuerne og raskrytterne noget.

"Jeg tror, de fandt ud af, at vi ikke er så forskellige fra hinanden. De lærte noget af os – at man kan meget mere, end man lige går og tror. At man godt kan nå langt, selvom man ikke er perfekt og har nogle udfordringer," understreger den 28-årige rytter, der blev født med cerebral parese og ikke har samme kontrol over den venstre side af sin krop som andre. Sidder hun på en stol eller en hest, kan man ikke se det på hende, men kommer hun gående, er hendes gang lidt anderledes end andres. H.K.H. Prinsesse Benedikte er udover at være protektor for Dansk Ride Forbund også protektor for Parasport Danmark – et specialforbund under Danmarks Idrætsforbund.

Hun har ikke bare vundet et hav af medaljer og internationale mesterskaber som rytter inden for paradressur. Hun har også vundet fællesskab og selvtillid gennem ridesporten. Caroline Cecilie Nielsen fra København er 28 år og en af verdens bedste pararyttere inden for sin handicapgrad. Foto: Camilla Rønde

Hesten hjælper kroppen på vej

Havde det ikke været for Carolines medfødte lammelse, så havde hun nok ikke siddet på en hest den dag i dag. Første gang hun skulle på en ridetur, var hun seks år gammel og drømte ikke ligefrem om at blive elitesportsudøver inden for paradressur.

"Ingen i min familie har nogensinde redet – jeg hadede det faktisk til at begynde med. Det er lidt sjovt at tænke tilbage på nu, hvor ridning fylder stort set alt i mit liv. Men på grund af mit handicap begyndte jeg til ridefysioterapi, som skulle være godt for min krop," fortæller en grinende Caroline og tilføjer, at hun efter nogle år med ridefysioterapi kom over på et almindeligt rideskolehold i Holte, hvor hun boede med sin familie.

"Jeg blev fanget af det. Jeg blev bedre til at styre min krop og mine bevægelser," forklarer hun og nævner, at det at sidde på en hest stimulerer rytterens bevægelser og giver bedre følelse og føring med kroppen.

"Ridesporten er en meget stor del af, at jeg kan gå relativt godt i dag. Den har været en meget stor faktor for min krops ve og vel. Den har gjort, at jeg er den, jeg er i dag," siger elitesportsudøveren, der fik en femteplads ved De Paraolympiske Lege i Rio i 2016 og fortsætter:

"Det er medicin for mig at sidde på en hest. Oplevelsen mellem hest og rytter skaber noget særligt. Det kræver tillid til hesten. Og det skaber tillid til en selv. For man har som rytter en forpligtelse til at gøre hesten tryg. Og det ansvar kan man kun vokse af som menneske."

"Det er medicin for mig at sidde på en hest," lyder det fra pararytter Caroline Cecilie Nielsen, der er født med spastisk lammelse. Inden for ridesporten har hun fundet fællesskab og mod til at klare meget mere, end hun selv troede var muligt.

Fællesskabet har givet selvtillid

Men et er de fysiske gevinster, der er og har været ved at sidde på en hest og al den træning, der følger med det at dyrke ridesport på eliteniveau – noget andet er den gejst, som Caroline har fået gennem ridningen.

"Selvfølgelig var det en kæmpe gave, at jeg fandt noget, jeg var god til som barn. Men selve fællesskabet i rideklubben, da jeg kom over på det almindelige hold som 12-13-årig, betød meget for mig," forklarer hun og tilføjer:

"Det at gå på rideskolehold med dem fra klassen og tale med jævnaldrende, gav mig rigtig meget. Jeg følte mig som en del af fællesskabet. Jeg følte mig anerkendt og stod ikke udenfor."

Næste mål er De Paraolympiske Lege i Tokyo i 2020. Og hun vil gerne vinde medaljer, men for Cecilie er det fællesskabet med andre ryttere, der har givet hende blod på tanden til at træne og til at yde en ekstra indsats, så hun i dag er blandt verdens bedste inden for sin handicap-grad.

"Jeg ville ikke være foruden det fællesskab, jeg havde med de andre i rideklubben som barn. Men det er også en af mine største drivkræfter i dag. Det er superfedt at være med på eliteplan og vinde medaljer og mesterskaber," siger hun og tilføjer:

"Men det dur ikke uden fællesskabet. Det kan jeg ikke ride uden."

“JEG ØNSKER DET **IKKE FOR MIN VÆRSTE FJENDE**”

Louise Linde fik anoreksi som 16-årig og måtte igennem både indlæggelser og sondemad. I dag er hun læge og formand for LMS, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, og kæmper sammen med den voksende organisation en kamp for at skabe bedre vilkår og behandling for børn, unge, voksne og pårørende, som lever med enten spiseforstyrrelser eller selvskade.

AF DIANA EBBA Ø. B. JENSEN

Klokken er lidt i 13 en tirsdag middag. Iført blå T-shirt og matchende hospitalsbukser sætter hun sig ned med et stykke pizza og en halv liter Pepsi Max i cafeteriaet på Odense Universitets Hospital.
"Jeg skal være her til klokken 23 i aften, så jeg må hellere få noget at spise," siger Louise Linde, der netop har stået i en operation, der trak både halve og hele timer ud.
Louise Linde er 30 år, læge, gift og mor til lille Johanne på 3½ år. Men spoler vi tiden tilbage til 2006, lå den dengang 16-årige pige fra Fyn selv som patient på et hospital med sonde i næsen og svævede et sted mellem liv og død.
"Min krop var ved at stå af, og jeg gik med planer om at springe ud foran et tog," fortæller hun og tager en slurk af sin sodavand. Efter gentagne indlæggelser og en anoreksi, der gik over i tvangsoverspisning, BED, så hun tog 70 kg på på et år, formåede Louise alligevel at komme ud på den anden side.
"Det der reddede mig, var den faglige fordybelse. At jeg fik lov til at sprede mit gymnasieforløb ud på fire år og på den måde både havde tid til at passe på mig selv – samtidig med at jeg fik tankerne hen på noget, jeg godt kunne lide, og som gav mening," siger Louise, der efter mange års mobning i skolen, en høj statur, perfektionisme og håndbold på eliteplan blev ramt af en spiseforstyrrelse.
"Det var en kombination af mange ting, der gjorde, at jeg fik en spiseforstyrrelse. Men tungen på vægtskålen blev nogle kommentarer fra en håndboldtræner, som sagde, at hvis jeg bare tabte mig, så ville jeg blive endnu bedre. Derfra gik jeg på en seriøs slankekur og tabte mig næsten 40 kilo på fire måneder," fortæller Louise, der bor med sin lille familie i Otterup på Nordfyn.

Præstationssamfund tricker sygdomme

Louise Linde er rask i dag. Hun er kommet ud på den anden side ved hjælp af sin familie, en dygtig psykoterapeut og en forstående gymnasieledelse. Derfor har hun siden 2018 ved siden af sit arbejde som læge været formand for Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade. En organisation, som Prinsesse Benedikte siden 2001 har været protektor for. Sammen med 275 frivillige i den landsdækkende organisation og 18 ansatte har Louise Linde og Prinsessen en mission om at gøre en forskel for andre børn, unge og voksne, samt deres pårørende, der gennemlever noget af det, den 30-årige formand har været igennem.
"I virkeligheden vil vi jo gerne udrydde de her sygdomme, så ingen overhovedet kommer ud i en spiseforstyrrelse eller at skade sig selv. Men det er selvfølgelig ikke realistisk, som det ser ud på nuværende tidspunkt. Derfor er vores opgave at råbe op og sørge for synlighed, så vi gennem mindre tabuisering kan skabe bedre behandling og i det hele taget ændre de vilkår i samfundet, som sætter de har tanker og følelser i gang hos børn, unge og voksne mennesker," forklarer Louise, der har været aktiv i LMS siden 2009.

Et af de vilkår, som er med til at tricke spiseforstyrrelser og selvskade i dag, er blandt andet, at der bliver stillet høje krav til børn og unge.
"Vi har fået opbygget et præstationssamfund, hvor intet mindre end perfekt er godt nok. Vi presser vores børn og unge igennem uddannelsessystemet og forventer topkarakterer," forklarer Louise Linde og nævner, at det perfekte i høj grad bliver eksponeret på de sociale medier, hvilket presser de unge endnu mere.
"Kigger vi tilbage i tiden var det at være middelmådig godt nok. I dag er kun det bedste godt nok. Og en måde at klare det her pres på bliver ved hjælp af spiseforstyrrelser og selvskade. For spiseforstyrrelsen bliver en måde at få kontrol i en hverdag, hvor der er andre elementer, man ikke kan kontrollere. Selvskade bliver en coping-strategi til at håndtere svære følelser," understreger Louise Linde, der kan se, at en tendens lige nu er, at unge med spiseforstyrrelser og selvskade bliver yngre og yngre.
"Der er de sociale medier i høj grad med til at påvirke de unge. En 12-årig er ikke i stand til at vurdere, hvor meget filter, der er lagt på et billede, eller at maven bliver suget ind i det øjeblik billedet bliver taget," forklarer hun.

BED og mændene er blevet mere synlige

Udover at sætte en politisk dagsorden og skabe oplysning og viden om spiseforstyrrelser og selvskade, så er LMS repræsenteret i otte forskellige byer i Danmark. Her kan man enten som pårørende eller person med spiseforstyrrelse eller selvskade få rådgivning, gå i støttegrupper eller modtage hjælp og vejledning til at finde behandling og støtte.
Og der er tilsyneladende brug for det. Op mod 75.000 personer lider i Danmark af en spiseforstyrrelse – og mere end 80.000 menes at skade sig selv. De to tal har været støt stigende gennem de seneste 20 år. Men hvorfor nu det?
"Det høje tal skyldes dels, at det er blevet mindre tabuiseret at lide af en spiseforstyrrelse eller selvskade, så vi rent faktisk tør snakke om det. Derudover er der kommet mere synlighed, og vi har fået øje på en gruppe, som ellers har skjult sig i statistikken," forklarer formanden og nævner, at tvangsoverspisning, BED, endelig er ved at blive anerkendt som en behandlingsegnet sygdom, og at mænd med selvskade og spiseforstyrrelser hidtil har været svære at få øje på.
"Men det høje tal skyldes naturligvis også en reel stigning – blandt andet på grund af det store præstationspres de unge er underlagt i dag," siger Louise Linde, der er kommet igennem sin spiseforstyrrelse og nu kan bruge den som brændstof til at hjælpe andre.
"Det er en sygdom, som jeg vitterligt ikke ønsker for min værste fjende. Men det er dog en sygdom, der har gjort, at jeg kender mig selv ekstremt godt i dag og er i stand til at hjælpe andre familier i samme situation. Og det er jeg selvfølgelig glad for," siger Louise Linde, der om få timer skal stå i en operation igen.

Som 16-årig tabte Louise Linde sig 40 kg på fire måneder og led af en svær spiseforstyrrelse. I dag er hun læge og formand for LMS. "I dag er kun det bedste godt nok. Og en måde at klare det her pres på bliver ved hjælp af spiseforstyrrelser og selvskade," siger hun om det præstationssamfund, vi lever i.
Foto: Camilla Rønde

VIGTIG VIDEN OM SPISEFORSTYRRELSER OG SELVSKADE

- De hyppigste spiseforstyrrelser er BED/tvangsoverspisning, bulimi og anoreksi.
- Spiseforstyrrelser er såkaldte multifaktorielle tilstande. Det betyder, at mange årsagsfaktorer spiller sammen, hvor såvel psykologiske, sociale, kulturelle, genetiske og biologiske forhold påvirker udviklingen og vedligeholdelsen af spiseforstyrrelser.
- Selvskade er en problematik på tværs af køn og alder. Både piger og drenge, børn, unge og voksne skader sig selv i en sådan grad, at det påvirker både deres krop fysisk og deres sociale liv.
- 11 pct. af danskerne i aldersgruppen 18-80 år har på et tidspunkt i deres liv skadet sig selv med vilje mindst én gang.

I ØJENHØJDE

I mere end 56 år har Prinsesse Benedikte kastet lys over mennesker med spastisk lammelse og sat skub i vores syn på folk med handicaps. "Hun er altid i øjenhøjde med dem, hun møder, og det er noget, der smitter af på resten af samfundet," lyder det fra Jacob Nossell, en af CP Danmarks markante stemmer.

Jacob Nossell er født med spastisk lammelse og bruger sit handicap som en platform til at råbe op og sætte fokus på mennesker, som ofte står udenfor. Han er medlem af hovedbestyrelsen og forretningsudvalget i CP Danmark (tidl. Spastikerforeningen).
Foto: Camilla Rønde

AF DIANA EBBA Ø. B. JENSEN

Året er 1993. Den dengang 5-årige Jacob Nossell sidder og tygger rugbrødsmadder og gulerødder sammen med sine legekammerater i børnehaven. Kort efter stryger de andre børn ud på legepladsen. Jacob må blive indenfor et stykke tid endnu. Han skal strække og træne sine uregerlige ben.
"Så da jeg endelig står klar på legepladsen, er alt det gode legetøj jo taget," siger Jacob Nossell med et glimt i øjet og påpeger, at der altså ikke skal tudes her.

"Her går det op for mig, at jeg er anderledes og på en eller anden måde står bagerst i køen," lyder det fra den 31-årige mand fra Frederiksberg, der er født med spastisk lammelse, så han går og taler lidt anderledes end de fleste.
Der er ikke meget "bagerst i køen" over Jacob Nossell i dag. Tværtimod. Sagt en smule poetisk har han fået sig arbejdet op allerforrest i køen med et cv og en stilling som kommunikationschef, der kan give enhver sved på panden. Og så er han blevet en af de vigtigste stemmer for CP Danmark – det vi tidligere har kendt som Spastikerforeningen. Et organ, der arbejder for at forbedre forholdene og livskvaliteten for mennesker med cerebral parese og deres familier.
"Lidt ligesom de kongelige, så er der noget over at være født ind i noget. Noget man ikke kan komme ud af. Man kan bruge rigtig meget tid på at være ærgerlig over det, og det har jeg da også været, men der er jo ikke så meget at diskutere eller gøre. Så jeg prøver at fokusere på det, jeg kan gøre. Og det er at forsøge at skabe større accept af folk med handicaps," forklarer Jacob Nossell, der siden oktober har været kommunikationschef i forskningscentret Enactlab, som indsamler og undersøger viden om sundhed og handicap.

Ikke samme berøringsangst mere

Selv har han formået at bruge sit handicap som en platform til at råbe op og sætte fokus på mennesker, som ofte står udenfor. Han ved godt, at han er ret privilegeret, og at langtfra alle med et handicap som hans kan det. Men han er ikke et sekund i tvivl om, at det langtfra kun er hans eget slid, der har ført ham til der, hvor han er i dag.
"Der er sket meget med synet på folk som mig, siden CP Danmark blev etableret i 1950. Jeg tror, det er ret tydeligt for enhver, at det har haft enorm stor betydning, at Kongehuset og Prinsesse Benedikte har valgt at støtte op omkring os igennem så mange år. Det giver os mod og selvtillid, men det skaber også opmærksomhed om et tabubelagt emne," forklarer Jacob Nossell og beskriver, at der ikke er den samme berøringsangst over for folk med handicaps nu som førhen.
Siden 1963, hvor Prinsesse Benedikte blev protektor for foreningen, har den øgede opmærksomhed på folk med handicaps nemlig sat gang i en markant udvikling.
"Jeg tror, det har meget at sige, at Prinsesse Benedikte er, som hun er. Hun er altid i øjenhøjde med dem, hun møder, og det er noget, der smitter af på resten af samfundet. Mange mennesker tænker jo nok: "At når de kongelige kan være i øjenhøjde, så kan jeg også," understreger den unge samfundsdebattør, der blandt andet er uddannet journalist og har lavet kunst-og filmprojekter, som sætter handicap på dagsordenen.
"Den udvikling i samfundet har gjort, at jeg kan være kommunikationschef i dag. Det kan vi blandt andet takke Prinsesse Benedikte og hendes måde at være i øjenhøjde med os på. For hvor mine forgængere har kæmpet meget for de basale rettigheder – altså de handicappedes ret til at bo alene, ret til handicapbil, ret til hjælperordning – så er det retten til at være i øjenhøjde, få et arbejde og blive set som ligeværdige mennesker, der har fyldt for min generation," siger han og nævner, at der stadig er masser at kæmpe for – og at foreningen langtfra er i mål med sit arbejde.
"Jeg håber virkelig, at vi kan fortsætte udviklingen sammen med Prinsesse Benedikte. Og at samfundet ikke kigger på os med enten-eller-briller. Altså at enten lider vi af et handicap, eller også har vi besejret det. Det er både-og. Jeg har et handicap med nuancer, ligesom vi alle er mennesker med alle mulige nuancer. Ja, jeg har et handicap, men det betyder ikke, at jeg ikke kan bidrage. Og det syn skal vi arbejde meget på. Det vil jeg kæmpe for," understreger Jacob Nossell.

OM CP DANMARK

- Har netop skiftet navn fra Spastikerforeningen til CP Danmark.
- En handicappolitisk interesseorganisation fra 1950.
- Arbejder for at forbedre forholdene og livskvaliteten for mennesker med cerebral parese og deres familier.
- Målet er, at mennesker med cerebral parese skal have de samme muligheder som alle andre for at leve et aktivt, indholdsrigt og selvstændigt liv.
- Arbejder blandt andet som politisk talerør, med rådgivning, kommunikation, arrangementer, kurser og netværk.

EN PRINSESSE **KASTER LYS**

AF DIANA EBBA Ø. B. JENSEN

Hun fik sin første protektion som bare 19-årig, og siden da har Prinsesse Benedikte forsøgt at kaste lys på en række sager, foreninger og organisationer, som har brug for opmærksomhed. Men hvad får de helt konkret ud af at have H.K.H. Prinsesse Benedikte som protektor? Vi har spurgt de mange organisationer – her får du et lille udsnit af svarene.

OSTEOPOROSEFORENINGEN

Grundlagt i 1992
Prinsesse Benedikte har været protektor siden 2017.
Kæmper for at udbrede kendskabet til knogleskørhed og yde støtte til både forskning og mennesker med knogleskørhed.

"Det er en blåstempling af foreningens arbejde, at H.K.H. Prinsesse Benedikte er protektor for os. Det giver foreningen synlighed og større pressebevågenhed. Vi sætter stor pris på hendes arbejde og væremåde."

ALZHEIMERFORENINGEN

Grundlagt i 1991
Prinsesse Benedikte har været protektor siden 2001.
Kæmper for at sikre bedre vilkår for mennesker med demens og deres pårørende. Alzheimerforeningen rådgiver, informerer og støtter forskning i demenssygdomme.

"H.K.H. Prinsesse Benedikte har ved sin tilstedeværelse været med til at udbrede kendskabet til Alzheimerforeningen og har været med til at sætte demenssygdomme og livet med demens på landkortet til gavn for mennesker med en demenssygdom og deres pårørende."

DET DANSKE SPEJDERKORPS

Grundlagt i 1909
Prinsesse Benedikte har været protektor siden 1965.
Kæmper for at udvikle børn og unge til opmærksomme, selvstændige mennesker, der er villige til efter evne at påtage sig et medmenneskeligt ansvar i det danske samfund og ude i verden.

"Vi nyder stor glæde af at have H.K.H. Prinsesse Benedikte som protektor på grund af hendes store engagement i at give gode råd til organisationens udvikling. Ligeledes er hendes tilstedeværelse ved betydningsfulde arrangementer noget, der giver positiv omtale eksternt."

Hvad er en protektor?

- Protektion er afledt af latin og betyder at "beskytte", "forsvare" eller "begunstige". Under enevælden fra 1660-1849 var rekrutteringen til det voksende embedsmandsapparat præget af nepotisme, og for de fleste var vejen til en karriere i embedsværket afhængig af, at man fik en indflydelsesrig velynder, som kunne anbefale en og tale ens sag. Ultimativt kunne denne velynder være et medlem af kongefamilien, men kunne også være personer fra toppen af embedsværket. Det var også almindeligt, at samfundets top ydede kunstnere og videnskabsmænd støtte.
- I nyere tid har begrebet protektion fået en mere positiv klang, til trods for at protektorens rolle dybest set stadig består i at udbrede kendskabet og opfordre andre til at støtte. Den væsentligste forskel er, at Kongehuset ikke længere støtter enkeltpersoner, men i stedet foreninger, institutioner, sager og organisationer med humanitære, sociale, sundhedsfremmende, videnskabelige og kulturelle formål. Fælles for de kongelige protektioner er, at de er "politisk neutrale", upolitiske eller nyder en bred folkelig og politisk opbakning i det danske samfund.

SOS BØRNEBYERNE

Grundlagt i 1964 i Danmark (internationalt i 1949)
Prinsesse Benedikte har været protektor siden 1995.
Kæmper for at give forældreløse og udsatte børn en tryg barndom med en familie, et kærligt hjem og en uddannelse. Giver børnene et fundament, de kan bygge deres egen fremtid på.

"Prinsesse Benediktes engagement for SOS Børnebyerne er helt uvurderligt, særligt fordi Prinsessen insisterer på at være protektor ikke kun af navn, men også af gavn. Prinsessens dedikation til organisationen og vores sag skaber tillid og underbygger sagens vigtighed."

DANSK RIDE FORBUND

Grundlagt i 1917
Prinsesse Benedikte har været protektor siden 1992.
Kæmper for at udvikle og udbrede samspillet mellem hest og menneske, og at være en effektiv interesse- og serviceorganisation for rideklubberne og deres medlemmer.

"Det betyder meget for os at have en protektor med så stor kærlighed til heste og ridesport som Prinsesse Benedikte. Hendes store engagement og opbakning til de danske ryttere giver genlyd i alle kroge af hesteverdenen. Derudover er Prinsessen også en fantastisk repræsentant for forbundet og ridesporten i internationale og diplomatiske sammenhænge."

Prinsesse Benediktve har mere end 31 danske protektioner og 12 udenlandske, og så kommer der 12 poster som æresmedlem og formand. Prinsesse Benedikte har været protektor for en lang række foreninger og organisationer, siden hun som bare 19-årig overtog sin mors arbejde som protektor for Pigespejdernes Fællesråd i Danmark.
Nogle af protektionerne har hun haft igennem både tre, fire og fem årtier – men nogle er også helt nye på listen. Fælles for dem alle er, at hun siger ja tak til de organisationer og sager, hvor hun føler, hun kan bidrage med noget positivt, og som har brug for at få noget opmærksomhed.
Hendes arbejde som protektor består blandt andet i at besøge organisationer, deltage i møder og tage til arrangementer og begivenheder for at få indsigt, hjælpe til og skabe opmærksomhed.

KOLDINGHUS

Museet har åbent alle dage 10-17 undtagen 24.-25.12, 31.12 og 1.1.
Alle under 18 år har gratis adgang til museet.
www.koldinghus.dk